ZEM DETÍ-KOŠICE, n.o.
IČO : 45741123, DIČ: 2023990221
Muškátová 598/8,
044 02 Turňa nad Bodvou

Program centra pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) ZEM DETÍ – KOŠICE n.o.

a) **Kontaktná adresa centra** (sídlo neziskovej organizácie):
Muškátová 598/8, 044 02 Turňa nad Bodvou
IČO: 45741123,
DIČ: 2023990221
Telefónne čísla: 0915 642 607 (riaditeľka)
www.zemdeti.sk

ZEM DETÍ - KOŠICE n.o., je registrovaná v roku 2013 na Obvodnom úrade v Košiciach ako nezisková organizácia, ktorá poskytuje všeobecné prospešné služby od roku 2014. Svoju činnosť realizuje v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Nezisková organizácia má udelenú akreditáciu MPSVaR SR č. 14737/2013-M_OSSODRAK.

b) **Adresa miest vykonávania opatrení :**

- Pri pošte 24, 040 17 Košice-Barca pre Košický a Prešovský kraj
- Sokoľany 46, Sokoľany 044 57 pre Košický a Prešovský kraj
- Osloboditeľov 51, 040 17 Košice- Barca pre Košický a Prešovský kraj
- Drienovec 282, 040 01 pre Košický a Prešovský kraj
- Profesionálne náhradné rodiny
- Popradská č. 66, 040 11 Košice – ambulantná forma a terénna forma pre územný obvod Košický a Prešovský kraj

c) **Účel centra:**

Účel centra je v súlade s:
§45 ods. 1 písm. a) zákona - forma – pobytové opatrenie súdu
§45 ods.1 písm. c) zákona – forma:

- dobrovoľný pobyt v náhradnom rodinnom prostredí, miesta pre dobrovoľný pobyt budú vytvorené v existujúcej samostatnej skupine a dieťa môže byť prijaté len na odporúčanie orgánu SPO a po potrebnej diagnostike dieťaťa
- ambulantná a terénna
  1. opatrenia na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí
  2. opatrenia na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania porúch psychického, fyzického, alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a medziľudských vzťahoch

d) **Druh** vykonávaných opatrení je vykonávanie opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe:

- rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti
- o nariadení neodkladného opatrenia
- o uložení výchovného opatrenia

Ambulantné a terénne opatrenia vykonávané v centre:

- §11 ods. 3 písm. b) bod 1. zákona - Prispôsobenie sa novej situácii v prostredí
- §11 ods. 3 písm. b) bod 2. zákona - Úprava rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa

- §11 ods. 3) písm. b) bod 3. zákona -Podpora riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch
- §11 ods. 3) písm. b) bod 4. zákona - Podpora obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností

e) **Forma** vykonávania opatrení podľa:
§ 45 ods. 4 a) zákona : pobytová forma
§ 45 ods. 4 b) zákona : ambulantná forma
§ 45 ods. 4 c) zákona : terénna forma

f) **Cieľová skupina centra**:

- ✓ v súlade s **§46 ods.1 a), b) (2), zákona** (dieťa, plnoletá fyzická osoba – mladý dospelý)

Centrum vykonáva opatrenia **pobytovou formou** pre §46 ods.1 pre:

a) **dieťa na základe**

1. dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa,

2. požiadania dieťaťa,

3. rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia,

b)plnoletú fyzickú osobu - ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa

Centrum vykonáva pobytové opatrenie súdu v:

a) **profesionálnej náhradnej rodine**, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo v byte poskytnutom centrom alebo v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom,

b) **samostatne usporiadaných skupinách** zriadených v rodinnom dome, byte alebo v ďalšej budove centra so samostatným stravovaním, hospodárením a vyčleneným rozpočtom, v ustanovenom počte samostatne usporiadaných skupín a s ustanoveným počtom detí a mladých dospelých v samostatne usporiadanej skupine.

- ✓ v súlade s **§59 ods.1 pís. a) bod 1 a bod 4, pís. c) zákona** (dieťa, rodič alebo osoba ktorá sa stará o dieťa)

Centrum vykonáva opatrenia **ambulantnou alebo terénnou formou** pre :

§59 ods.1pre:

a) dieťa na základe

1. písomnej dohody s rodičom dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa,

4. požiadania dieťaťa

c) rodiča alebo osobu ktorá sa osobne stará o dieťa

g) **Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre, ak centrum vykonáva opatrenia podľa § 47, § 48 a § 59 ods. 1 písm. a) prvého bodu alebo tretieho bodu alebo písm. b) až d) zákona,**

Centrum poskytne starostlivosť pobytovou formou pre dieťa na základe:
- dohody okrem prijatia jeho rodiča z priestorových dôvodov. Prijatie dieťaťa sa uskutoční po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu SPO a SK a po potrebnej diagnostike dieťaťa. V prípade že centrum bude plne obsadené - dieťa na dohodu neprijmeme.
- deti na dobrovoľný pobyt prijímame po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu SPO a SK a v prípade vykonaní odbornej diagnostiky, na základe ktorej následne vypracujeme výchovný program. V prípade že centrum bude plne obsadené – dieťa na dobrovoľný pobyt neprijmeme.

Centrum nevykoná opatrenia ambulantnou alebo terénnou formou, v prípade, ak sa plnoletá fyzická osoba nezúčastní, bez odôvodneného oznámenia vopred, piatich plánovaných stretnutí. Odborný zamestnanec má právo ukončiť intervenciu v prípade, ak dieťa alebo plnoletá fyzická osoba nie je schopná efektívne využívať intervenciu a spolupracovať z dôvodu napr. vysokej miery agresivity...).

h) **Celkový počet miest v centre**
Spolu schválený počet miest rozhodnutím akreditačnej komisie MPSVaR SR: 73 miest.

Ide o 4 samostatné skupiny pre 40 detí a mladých dospelých, 28 detí v profesionálnych náhradných rodinách, 1 samostatná skupina pre 5 mladých dospelých.

- Rodinný dom na adrese Pri pošte 24, 040 17 Košice-Barca – samostatná skupina s kapacitou 10 detí
- Rodinný dom na adrese Osloboditeľov 51, 040 17 Košice - Barca – samostatná skupina s kapacitou 10 detí
- Rodinný dom na adrese Drienovec 282, 044 01 – samostatná skupina s kapacitou 10 detí
- Rodinný dom na adrese Sokoľany 46, Sokoľany 044 57 – kapacita 15 detí a mladých dospelých.
  Z toho :
  - samostatná skupina s kapacitou 10 detí
  - Samostatná skupina pre mladých dospelých s kapacitou 5 mladých dospelých
- V profesionálnych náhradných rodinách – 28 detí (vykonávanie opatrení v mieste trvalého pobytu profesionálnych rodičov, profesionálny rodičia sú v pracovnom pomere s centrom)

Vykonávanie opatrení ambulantnou alebo terénnou formou - v rodinnom dome Sokoľany 46, Sokoľany 044 57

i) Opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra:

<u>Funkčné členenie a priestorové usporiadanie rodinného domu na ul. Pri pošte 24., Košice-Barca</u>

CDR na ulici Pri pošte 24 v Košiciach-Barci, sídli v prenajatom dome. Dom má samostatný vchod so vstupným priestorom na odloženie obuvi a vrchného ošatenia.

Na prízemí je umiestnená kuchyňa so základným vybavením a elektrospotrebičmi a samostatná jedáleň. Ku kuchyni prináleží komora na uskladnenie potravín. Na prízemí kancelária, určená pre vychovávateľov, sociálnu pracovníčku a psychologičku. *V kancelárii sa nachádza uzamykateľná skriňa , ktorá sa využije v prípade potreby na uloženie osobných vecí rodičov a iných blízkych osôb detí a plnoletých fyzických osôb*. Na prízemí sa nachádzajú dve samostatné kúpeľne s vybavením /2x WC, sprchový kút,/. V každej kúpeľni je umývadlo so zmiešavacími batériami na teplú a studenú vodu, Kúpeľne sú uzamykateľné, v auguste 2018 prešli kompletnou rekonštrukciou. *Jedna z kúpeľní na prízemí je vyčlenená pre personál a rodičov a iných blízkych osôb detí a plnoletých fyzických osôb, v prípade potreby. Táto kúpeľňa je uzamykateľná.* Na prízemí je aj väčšia spoločenská miestnosť /herňa/. V pivničných priestoroch je kotolňa a zároveň technická miestnosť na ukladanie čistiacich a dezinfekčných prípravkov a pracovných pomôcok na upratovanie.

Na poschodí sú štyri samostatné izby pre 10 detí, z toho jedna izba je pre mladého dospelého. Základné vybavenie izieb pre deti, každé dieťa má zabezpečené: posteľ, písací stolík, kontajner na školské potreby, kancelárska stolička, dvojdverová skriňa, nočná lampa, kôš na špinavú bielizeň, smetný kôš. Deti majú skladovanú čistú bielizeň v dvojdverových skriniach. Na poschodí sa nachádza jedna kúpeľňa so sprchovacím kútom, WC a umývadlom so zmiešavacou batériou. Kúpeľňa a WC sú uzamykateľné, majú sprchové závesy pre zabezpečenie intimity.

Objekt je napojený na existujúcu vodomernú šachtu, umiestnenú na pozemku, zásobovanie tečúcou vodou z verejného zdroja. Plyn je napojený na verejný plynovod prípojkou so samostatným meraním. Na vykurovanie objektu, ako aj na prípravu TUV je kotolňa s plynovým kotlom.

Funkčné členenie a priestorové usporiadanie rodinného domu v Sokoľanoch

CDR v Sokoľanoch č.46, sídli v prenajatom dome. Ide o novostavbu rodinného domu, účelovo postavenú pre vykonávanie opatrení SPO. Zastavaná plocha je 138,5 m2 a úžitková plocha je 292,5 m2.

Vstup do domu je zabezpečený samostatným vchodom ktorým, do ktorého sa vchádza hore po schodoch. Nachádzajú sa tam dve kancelárie:

- jedna kancelária o rozlohe 13 m2 je určená pre zamestnancov centra za účelom realizácie individuálnych alebo skupinových stretnutí s deťmi, mladými dospelými, prípadne intervencií psychologičky. V kancelárii sa nachádza kancelársky nábytok, sedacia súprava, detský kútik , miestnosť pre archív a sklad.
- Druhá kancelária o rozlohe 25 m2 je určená pre odborných zamestnancov ktorí vykonávajú opatrenia pobytovou formou. V kancelárii sa nachádza kancelársky nábytok, sedacia súprava, notebooky, tlačiareň, kopírka.

Ďalej sa na chodbe nachádza WC pre personál a rodičov a iných blízkych osôb detí a plnoletých fyzických osôb v prípade potreby. WC je uzamykateľné. Na vstupnej chodbe sa nachádza skriňa, ktorá sa využije v prípade potreby na uloženie osobných vecí rodičov a iných blízkych osôb detí a plnoletých fyzických osôb. Centrum disponuje 5 osobnými motorovými vozidlami, z čoho jedno bude vyčlenené pre vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou.

V druhej úrovni sú dve izby pre 6 detí, z toho je 1 izba určená pre mladého dospelého. Tiež je tu situované WC s umývadlom a samostatná kúpeľňa so sprchou (2x) a umývadlom. V kúpeľni je umiestnená práčka. Kúpeľne sú uzamykateľné, majú sprchové závesy pre zabezpečenie intimity.

Podkrovie je riešené taktiež v dvoch úrovniach, prvá úroveň pozostáva z kuchyne spojenej s jedálňou a otvorenej zóny /spoločenský priestor (obývačka). Tiež sa tam nachádza kancelária pre vychovávateľov. Druhá úroveň je riešená ako tri izby pre 4 deti a je tu situované WC s umývadlom a samostatná kúpeľňa so sprchou (2x) a umývadlom.

Základné vybavenie izieb pre deti: posteľ s matracom, písací stolík, kontajner na školské potreby, kancelárska stolička, dvojdverová skriňa, nočná lampa a smetný kôš. Deti majú skladovanú čistú bielizeň v dvojdverových skriniach (jedna skriňa pre jedno dieťa). V kúpeľniach sú uložené koše na špinavú bielizeň(2x) a tiež práčka.

- **Samostatná skupina pre mladých dospelých v rodinnom dome Sokoľany 46 – 5 mladých dospelých**

Podlažia suterénu sú riešené v dvoch úrovniach, prvá úroveň pozostáva z troch izieb (dve 1-lôžkové 11,1 a 8,6 m2) a 3-lôžková izba (21,5 m2). Druhá úroveň pozostáva z kuchyne, spoločenskej miestnosti, práčovne, skladu, kúpeľne (WC, umývadlo, 2xsprchový kút) a jedného samostatného WC (WC, umývadlo). Základné vybavenie izieb: posteľ s matracom, písací stolík, stolička, dvojdverová skriňa, nočná lampa a smetný kôš. V práčovni sa nachádza. Kuchyňa je vybavená kuchynským náradím.

Funkčné členenie a priestorové usporiadanie rodinného domu na ul. Osloboditeľov 51, Košice- Barca

Rodinný dom je štvorpodlažný (prízemie, 2 poschodia a suterén – nadzemné podlažie) so záhradou.

Na prízemí objektu sa nachádzajú dve administratívne miestnosti a izba o plošnej výmere 18,5 m2.

Na 1. poschodí sú vstupné priestory so zádverím, hala, kuchyňa s jedálňou, izba o plošnej výmere 14 m2 , dve kúpeľne (2x umývadlo, vaňa, sprcha s prívodom tečúcej teplej a studenej vody) a WC podľa pohlavia. V izbe na 2.poschodí sa nachádzajú 3 izby (o plošnej výmere 19,74 m2, 20,79 m2 a8,41 m2).

V nadzemnom suteréne je umiestnená technická miestnosť (kotolňa na plyn, bojler), kúpeľňa a práčovňa(vaňa, umývadlo, WC), sklady a práčovňa.

Izby pre deti :
prízemie – 1 izba pre 3 deti,
1.poschodie – 1 izba – spoločenská miestnosť
2. poschodie – 1 izba pre 3 deti, 1 izba pre 3 deti, 1 izba pre 1 dieťa
Spolu priestory pre 10 detí.
Vo všetkých miestnostiach je základné vybavenie nábytku.
Vetranie priestorov je všade prirodzené, osvetlenie je denná a umelé. Objekt je napojený

na existujúcu vodomernú šachtu, umiestnenú na pozemku, zásobovanie tečúcou vodou z verejného zdroja. Plyn je napojený na verejný plynovod prípojkou so samostatným meraním. Vykurovanie je zabezpečené z vlastnej kotolne na plyn. Odvoz odpadu je zabezpečený prostredníctvom firmy Kosit.

Funkčné členenie a priestorové usporiadanie rodinného domu Drienovec 282, 04401

Rodinný dom je dvojpodlažný (prízemie, 1 poschodie) so záhradou s podlahovou plochou 200 m2.

Vstup do domu je zabezpečený samostatným vchodom, do ktorého sa vchádza hore po schodoch. Vo vstupnej časti je zriadený priestor na odkladanie obuvi a vrchného ošatenia. Na prízemí sa nachádza kuchyňa, ktorá je vybavená novou kuchynskou linku, so základným vybavením a elektrospotrebičmi a je prepojená samostatnou jedálňou. Stravovanie detí je zabezpečené prípravou stravy zamestnancami v spolupráci s deťmi. Ku kuchyni prináleží komora na uskladnenie potravín.

Na prízemí sa nachádzajú: izba č. 1 pre 1 dieťa s podlahovou plochou 10,40 m2, kancelária s podlahovou plochou 8 m2, izba č. 2 pre 3 deti s podlahovou plochou 22,36 m2, WC, kúpeľňa so sprchovým kútom, umývadlom so zmiešavacími batériami na teplú a studenú vodu. V kúpeľni sú koše na špinavú bielizeň. V pivničných priestoroch je vytvorená technická miestnosť, kde sa nachádza automatická práčka a mraznička, tiež samostatná kotolňa.

Na poschodí sú umiestnené ďalšie izby pre deti: izba č. 3 pre 3 deti s podlahovou plochou 20,28 m2 a izba č. 4 pre 3 deti s podlahovou plochou 22,36 m2, spoločenská miestnosť s podlahovou plochou 9,8 m2, WC, kúpeľňa s umývadlom a vaňou, kancelária, sklad a zariadenie pre osobnú hygienu zamestnancov (šatňa, WC, umývadlo).

Spolu priestory pre 10 detí.

Vo všetkých miestnostiach je základné vybavenie nábytku: posteľ, skriňa, písací stôl, kancelárska stolička, smetný kôš, polička a nočná lampa.

Súčasťou domu je aj dvor o výmere 100 m2, garáž a sklad. Vetranie priestorov je všade prirodzené, osvetlenie je denné a umelé. Objekt je napojený na miestne inžinierske siete. Plyn je napojený na verejný plynovod prípojkou so samostatným meraním. Vykurovanie je zabezpečené z vlastnej kotolne na plyn. Vykurovanie objektu a príprava TÚV sú zabezpečené plynovým kotlom. Odvoz odpadu je zabezpečený prostredníctvom obce.

Funkčné členenie a priestorové usporiadanie kancelárií č. 406, 407 a 408 na 4. poschodí vpravo, na ulici Popradská č. 66, 040 11 Košice

Kancelárie č. 406 a 407, 408 na 4. poschodí vpravo, na ulici Popradská č. 66, 040 11 Košice, súpisné číslo 250 na pozemku parc. C KN č. 4312/9, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 2190 m2 zapísané v katastri nehnuteľností okres: Košice II, obec: Košice – Západ, katastrálne územie Terasa, na LV č. 12589, v ktorej sa nachádzajú aj nebytové priestory. Predmetné priestory sú v prenájme od Školpo s.r.o..

Kancelárie – č. 406, 407 a 408 - WC s umývadlom pre zamestnancov, WC s umývadlom pre ženy, kuchynka a vstupná chodba je určená- v celkovej rozlohe 60 m2 - pre zamestnancov, ktorí vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately ambulantnou a terénnou formou a ich klientov. V kancelárii 406 sa nachádza kancelársky nábytok, notebooky. V kancelárii 407 - komunitnej miestnosti, sa

nachádzajú stoly a stoličky, kancelársky nábytok, televízor, notebook, detský nábytok, tlačiareň, kopírka. V kancelárii 408 sa nachádza kancelársky nábytok, notebooky.

WC s umývadlom pre mužov sa nachádza na prízemí, je voľne prístupné.

j) **Organizačná štruktúra centra** (pri obsadenosti 73 pobytových miest - 40 detí v štyroch samostatných skupinách, 28 detí u profesionálnych náhradných rodičoch a 5 mladých dospelých v samostatnej skupine pre mladých dospelých)

Pracovné zaradenie	Počet	vzdelanie
Členovia odborného tímu		
riaditeľka	0,5	VŠ druhého stupňa, ekonomická fakulta, doplnkové pedagogické minimum
Sociálny pracovník	4	VŠ druhého stupňa , odbor sociálna práca
Sociálny pracovník pre samostatnú skupinu pre mladých dospelých	1	VŠ druhého stupňa , odbor sociálna práca
psychológ	2,8	VŠ druhého stupňa, odbor psychológia
Psychológ pre samostatnú skupinu pre mladých dospelých	0,2	VŠ druhého stupňa, odbor psychológia
Ambulantná a terénna forma:		
Sociálny pracovník pre ambulantnú a terénnu formu	1	VŠ druhého stupňa , odbor sociálna práca
Psychológ pre ambulantnú a terénnu formu	1	VŠ druhého stupňa, odbor psychológia
Zamestnanci samostatne usporiadanej skupiny Pri Pošte 24, Košice Barca		
Odborný vychovávateľ	2	Stredoškolské vzdelanie s maturitou, odbor vychovávateľstvo
Pomocný vychovávateľ	3	Stredoškolské vzdelanie s maturitou
Zamestnanci samostatne usporiadanej skupiny Ul. Osloboditeľov 51, Košice Barca		
Odborný vychovávateľ	2	Stredoškolské vzdelanie s maturitou, odbor vychovávateľstvo
Pomocný vychovávateľ	3	Stredoškolské vzdelanie s maturitou
Zamestnanci samostatne usporiadanej skupiny Sokoľany 46		
Odborný vychovávateľ	2	Stredoškolské vzdelanie s maturitou, odbor vychovávateľstvo
Pomocný vychovávateľ	3	Stredoškolské vzdelanie s maturitou
Zamestnanci samostatne usporiadanej skupiny Drienovec 282		
Odborný vychovávateľ	2	Stredoškolské vzdelanie s maturitou, odbor vychovávateľstvo
Pomocný vychovávateľ	3	Stredoškolské vzdelanie s maturitou
Profesionálne náhradné rodiny		
Profesionálny náhradný rodič	14	Príprava na vykonávanieprofesionálneho náhradného rodičovstva a nižšie odborné vzdelanie alebo stredoškolské vzdelanie s maturitou ,
Podporné činnosti		
administrátor	0,5	Stredoškolské vzdelanie s maturitou
Personalistka	1,0	Stredoškolské vzdelanie s maturitou
		Úväzky /počet zamestnancov:

		Odborný tím 8,5/9 **Ambul. a terén. Forma 2/2** **Zamestnanci v skupine 21,5/22** **PNR: 14/14** **Spolu:46/47**

Zabezpečenie odbornej pomoci alebo činností inými externými odborníkmi v prípade potreby:

- Centrum má uzatvorenú zmluvu o spolupráci s externou supervízorkou.
- Centrum má externe zabezpečené spracovanie účtovníctva a personálnu agendu.

k) Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra
pobytová forma:

Deti budú oboznámené s programom centra po jeho schválení správnou radou a akreditačnou komisiou ústne, a to vedúcou centra na spoločnom komunitnom stretnutí. Formou skupinovej diskusie bude zrozumiteľnou formou vysvetlená každá časť. Následne budú vybrané časti: **organizačná štruktúra centra, adresa, dôležité telefónne čísla, možnosti záujmovej činnosti, školská dochádzka, výchovná činnosť, vierovyznania, zdravý životný štýl, práva a povinnosti dieťaťa a rodiča, resp. blízkej osoby, vreckové, výchovné prostriedky, rizikové situácie, návštevy v centre a mimo centra, zdravotná starostlivosť, fungovanie pošty, používanie internetu a mobilov** – zamestnanci spoločne s deťmi, v rámci mesačných plánov činností a preventívnych aktivít, budú oboznámení s programom centra. V prípade potreby sa budú zamestnanci k jednotlivým častiam programu s deťmi vracať a diskutovať podľa výberu detí.

Novoprijaté dieťa sa oboznámi s programom centra postupne. Bezprostredne po prijatí v rámci adaptačnej fázy bude oboznámené so základnými časťami programu v základnej rovine (stručne) – organizačného a administratívneho charakteru (adresa, dôležité telefónne čísla, účel, druh, forma, cieľová skupina, školská dochádzka, zdravotná starostlivosť, záujmová činnosť, športová činnosť, práva a povinnosti dieťaťa...). Oboznámenie prebehne na spoločnom stretnutí s ostatnými deťmi formou diskusie. Následne, po adaptačnej fáze , cca o 2 mesiace po prijatí, formou skupinových diskusií bude zrozumiteľnou formou vysvetlená každá časť spoločne s ostatnými deťmi.

Rodičia detí, resp. blízke osoby detí, ktoré sú v centre umiestnené, budú s programom centra oboznámení pri najbližšej príležitosti – a to na spoločných stretnutiach pri príležitosti realizovania rodinných konferencií, alebo iných rodinných stretnutí, v krajnom prípade telefonicky. Bude im poskytnutá aj informácia o tom, že na našej webovej stránke www.zemdeti.sk bude program centra zverejnený.

Iné fyzické osoby a verejnosť sa môžu o programe centra dozvedieť na našej webovej stránke www.zemdeti.sk.

Ambulantná a terénna forma:

Klienti budú v rámci prvého úvodného stretnutia informovaní primerane ich schopnostiam a veku o:

- ✓ činnosti centra pre deti a rodinu
- ✓ predstavenie odborných zamestnancov
- ✓ prezentácia programu centra najmä v častiach viažucich sa na ambulantnú a terénnu formu, bude im následne poskytnutá aj informácia o tom, že na našej webovej stránke www.zemdeti.sk bude program centra zverejnený.
- ✓ stanovenie základných pravidiel spolupráce (ako dlho, ako často, neúčasť na stretnutiach, dôvera, rešpekt, slušnosť, súhlas, forma stretnutí, štruktúra stretnutí dôvody ukončenia spolupráce...)

l) O**pis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra,**

Medzi najviac využívané odborné metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou, príp. osobami ktoré sa starajú o dieťa a plnoletými fyzickými osobami v našom centre patria:

- **Rozhovor** je metóda, ktorá zisťuje subjektívne pocity, prežitky, názory, vedomosti a skúsenosti. Prostredníctvom rozhovoru získame informácie, ktoré nám umožňujú spoznať a pochopiť problémy, ktoré dieťa trápia a akú má perspektívu a motiváciu ich riešiť.
- **Metóda pozorovania**: základná metóda zbierania a zhromažďovania poznatkov. Predmetom pozorovania sú úkony a výroky detí v rozličných životných situáciách (pri hre, v škole a podobne). Pri realizácii pozorovania si stanovujeme cieľ a plán pozorovania.
- **Sociálne poradenstvo**: využívame ho najmä pre mladých dospelý, rodičov a blízke osoby detí sa zameriava aj na aktivizáciu pri prekonávaní alebo náprave nepriaznivej sociálnej situácie, zistenie príčin jej vzniku, ale aj poskytnutie špecifických odborných poradenských informácií v rámci sociálnej pomoci
- **Metóda ventilácie**: veľmi často používaná metóda u detí. Dieťa sa zbavuje prebytočného emocionálneho napätia.
- **Metóda povzbudenia**: povzbudenie a ocenenie sa využíva nielen na začiatku, ale aj vo všetkých prípadoch, keď dieťa spraví pokrok smerujúci k splneniu cieľa. Potrebu povzbudenia a ocenenia nemôžeme prehliadať ani podceňovať.
- **Metóda tréningu: p**omocou tejto metódy sa neorientujeme na odhaľovanie príčin, ale na zmenu správania. Existuje celý rad špecifických tréningov ako: tréning asertivity, sebaobsluhy, a podobne.
- **Relaxačné metódy**: ich výhodou je, že okrem aktuálne navodeného relaxovaného stavu, sa deti učia schopnosti samostatne zvládať úzkostné stavy a stresujúce situácie.
- **Konfrontácia:** je využívaná u starších detí. Základom konfrontácie je poskytnúť informácie vo forme spätnej väzby.
- **Modelovanie a hranie rolí**: je spôsob učenia za účelom formovania žiaduceho správania, využívajú ju najmä vychovávatelia.
- **Anamnéza sociálneho problému**: získanie potrebných informácií o dieťati a jeho problémoch. Využíva sa zvyčajne v prvej fáze – prvý kontakt s klientom (rodinou), členíme ju na osobná, rodinná, sociálna, zdravotná anamnéza atď. Vychádza sa prvotne s informácií získaných od orgánu SPO a SK.
- **Diagnostika v sociálnej práci** - diagnóza sociálneho problému. Uskutočňuje sa podľa diagnostických metód v sociálnej práci, ktorá je zameraná na zisťovanie, hľadanie príčin, ktoré spôsobili alebo viedli, podmieňovali vznik sociálneho problému. Najčastejšie oblasti diagnostiky:
  - vývinové potreby dieťaťa (sociálny, emocionálny a fyzický stav dieťaťa), aktuálny stav dieťaťa, zdravotný stav dieťaťa, intelektuálny vývin, vzdelanie, emocionálny vývin, správanie, vývoj identity,
  - rodičovské schopnosti v rozsahu základnej starostlivosti, zabezpečenie bezpečia, citová stabilita, schopnosť zabezpečovať vhodné podnety, stability, nastavenie hraníc
  - rodinné faktory a faktory prostredia (širšia rodina a sociálne prostredie), história rodiny, fungovanie rodiny v širšom sociálnom priestore, bývanie, zamestnanie, príjmy, schopnosť rodiny využívať svoje zdroje,
  - miera ohrozenia (nulová, nízka, stredná, vysoká
- **Komplexná diagnostika** – realizuje ju odborný tím centra a externých pracovníkov, následne je vypracovaný individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (skladá sa z: plán

sociálnej práce, plán výchovnej práce, plán psychologickej činnosti), ktorý vychádza aj z podkladov orgánu SPO a SK (plán sociálnej práce s dieťaťom a rodičom). Formulujú sa hlavné a čiastkové ciele.
V prípade opatrení vykonávaných ambulantnou alebo terénnou formou na základe diagnostiky bude vypracovaný aj program pre rodinu.

- **Ekomapa**: slúži na zachytenie aktuálnych vzťahov rodiny, znázorňuje prehľad možných sociálne napätých vzťahov, ale predovšetkým ukazuje možné sociálne zdroje o oporu, čo je veľmi dôležité pri zostavení programu intervencie. Bude vypracovaná spoločne s dieťaťom a rodinou.
- **Genogram:** je grafickým znázornením rodinných medzigeneračných vzťahov a umožňuje prehľadné znázornenie aj pomerne zložitých vzťahov, súvislostí a udalostí pomocou jednotlivých symbolov či znakov.
- **Metódy posilnenia vlastnej kompetencie:** ide o rozbor životného štýlu jedinca, ktorý súvisí s jeho hodnotovou orientáciou.
- **Metóda ponuky podnetov vyplývajúcich z individuálnych potrieb, metóda podpory orientovanej na sebarealizáciu, posilnenie vlastnej kompetencie dieťaťa: v**hodne je, ak rodič aj dieťa pochopí, že aj dieťa ma svoje práva, osobnú slobodu a že spolutvorcom svojho života je každý sám. Ide vlastne sčasti o informačné poradenstvo pre rodičov a blízke osoby.
- **Metóda výchovného poradenstva**: v našom centre je našim krédom : „Pomôž mi, aby som to urobil sám."
- **Nácvik praktických zručností pre život dieťaťa a mladého dospelého –** účelom je jeho uľahčenie vstupu do samostatného života po jeho odchode z centra
- **Preventívne programy –** zamerané na oblasť sexuálnej výchovy, prevencia užívania návykových látok atď.

***Metódy práce s rodinou**:*

Rodinná prípadová konferencia (RPK)
Ciele:

- výmena relevantných informácií členov multidisciplinárneho tímu a rodiny,
- definovanie hlavných cieľov sanácie rodiny,
- spoločné hľadanie najlepších riešení pomoci rodine,
- definovanie opatrení, ku ktorým sa pristúpi podľa zákona 305/2005 Z.z. v platnom znení,
- rodine sa môžu ponúknuť podporné opatrenia podľa zákona 305/2005 Z.z. v platnom znení
- príp. aj sociálne služby podľa zákona 448/2008 Z. z.
- prerozdelenie úloh, ktoré sú potrebné pre realizáciu stanovených cieľov medzi zúčastnených odborníkov a rodinu,
- definovanie spôsobu hodnotenia naplňovania stanovených cieľov, stanovenie termínu ďalšej konferencie.

Proces prípravy prípadovej konferencie:
Zodpovedný pracovník SPODaSK v spolupráci so zodpovedným pracovníkom Centra navrhuje, koho z rodiny a zainteresovaných odborníkov na prípadovú konferenciu prizvať a definuje hlavný cieľ prípadovej konferencie a jednotlivé témy, ktorým sa na prípadovej konferencii plánujú venovať. Zástupca centra prípadovú konferenciu zvolá, účastníkov pripraví a prípadovú konferenciu zorganizuje. Príprave účastníkov, vrátane rodiny je potrebné venovať

zvýšenú pozornosť, z dôvodu redukovania ich obáv a posilnenia ich pocitu bezpečia, sebavnímania ako plnohodnotného účastníka stretnutia. V rámci prípravy rodiny je dôležité rodinu informovať o dôležitosti ich účasti a zároveň im dať priestor rozhodnúť sa, či sa zúčastnia celej alebo len časti prípadovej konferencie. V prípade neúčasti rodiny je potrebné, aby záujem rodiny prezentoval niekto iný. Na prípadovej konferencii sa odborníci dohodnú, kto a akým spôsobom, bude následne rodinu informovať o výstupoch. Zástupca centra dohliadne na to, aby boli účastníci prípadovej konferencie vopred informovaní o dôvernosti zdieľaných informácií a následne sa zaviazali zachovávať mlčanlivosť o tých skutočnostiach, ktoré sa na konferencii dozvedeli.

Organizačné zabezpečenie konferencie pracovníkom Centra:

- zabezpečiť miestnosť pre konanie, účasť členov, pozvať ich na stretnutie,
- zabezpečiť prepravu na konferenciu pre rodinu, ak sa nemá ako dostaviť,
- v prípade potreby zabezpečiť tlmočníka, občerstvenie,
- zabezpečiť prípravu a rozmnoženie správy,
- zabezpečiť starostlivosť o dieťa počas trvania konferencie,
- zabezpečiť menovky pre účastníkov, prezenčnú listinu.

Proces riadenia prípadovej konferencie:

1. privítanie účastníkov, ich predstavenie, prezenčná listina,
2. pomenovanie dôvodu a očakávaní od zvolania prípadovej konferencie,
3. vzájomné informovanie sa o dôležitých skutočnostiach týkajúcich sa pomenovaného dôvodu zvolania prípadovej konferencie (pomenovanie problémov, rizík a zároveň zdrojov a silných stránok rodiny, kontextu (širších súvislostí), zisťovanie motivácie rodiny pre spoluprácu, zisťovanie doterajšieho úsilia rodiny a odborníkov situáciu riešiť a výsledkov tejto snahy),
4. definovanie spoločného cieľa,
5. návrhy riešení – plán sociálnej práce,
6. výber riešení a pomenovanie opatrení, prerozdelenie úloh vyplývajúcich z vybraných riešení medzi účastníkov,
8. dohoda kto, kedy a ako vyhodnotí napĺňanie stanovených cieľov,
9. vytýčenie ďalšieho termínu konferencie.

Úlohy:

Odborný zástupca Centra ako zvolávateľ prípadovej konferencie: rozpošle pozvánku, pripraví prezenčnú listinu s informovaným prehlásením o zachovaní mlčanlivosti o skutočnostiach, ktoré sa v tejto súvislosti dozvedel. Jeho úlohou je aj pripraviť pozvaných účastníkov, ktorým komunikuje cieľ zvolania prípadovej konferencie a očakávania od ich aktívnej účasti na nej. Informuje ich kto všetko je na prípadovú konferenciu prizvaný a informuje ich o základných pravidlách.

Facilitátor (zástupca SPOaSK alebo zástupca Centra): vedie proces prípadovej konferencie, neprichádza s informáciami o rodine ani s návrhmi riešení. Odhadne potrebný čas a navrhne štruktúru stretnutia, aby každý dostal dostatočný priestor na vyjadrenie sa.

Zapisovateľ: dôsledne zapisuje len to, čo bolo povedané a nevnáša do záznamu svoje názory a postoje k preberanej veci a vypracuje písomný záznam z prípadovej konferencie, ktorý na záver dostanú všetci účastníci. (Touto úlohou by mohol byť poverený odborník z niektorého zo zainteresovaných subjektov.).

Účastníci z rôznych zainteresovaných subjektov, rôznych profesií: vyjadrujú sa k situácii dieťaťa, situácii rodiny, pomoci, ktorú rodina už dostala a aký mala táto pomoc efekt na riešenie problému a navrhujú ďalšie riešenia.

Medzi účastníkov môžu patriť:
- sociálny pracovník Centra,
- sociálny pracovník ÚPSVaR, ktorý má v starostlivosti konkrétnu rodinu,
- zástupca rodiny, rodičia, blízke osoby,
- dieťa , vzhľadom k rozumovej a citovej vyspelosti a vzhľadom k veku,
- zástupca obce,
- opatrovník dieťaťa,
- pediater, psychológ, pedagóg, právnik,
- policajt, súdny znalec,
- tlmočník.

Rodina: má mať dostať dostatočný a bezpečný priestor na:
- zhodnotenie svojej vlastnej situácie a situácie dieťaťa, zhodnotenie svojho úsilia pre riešenie danej situácie,
- zhodnotenie pomoci, ktorú už do toho času dostala,
- a vlastné návrhy riešenia problému.

Pravidlá pre prácu prípadovej konferencie:
- zvoláva sa preto, aby pomohla rodičom aj dieťaťu vyriešiť alebo eliminovať nepriaznivú situáciu,
- úlohou nie je trestať, ale podporovať ich v starostlivosti, pomôcť im,
- zameriava sa na zistenie, akú formu pomoci a podpory potrebuje a prijme konkrétna rodina,
- rodičia sú rešpektovaní ako primárne zodpovedné a dospelé osoby,
- zvážiť mieru skutočného ohrozenia dieťaťa v rodine,
- dieťa musí byť zaradené do registra ohrozených detí, treba vypracovať plán ochrany,
- plán musí byť zrozumiteľne objasnený, rodičia zaujímajú stanovisko,
- vyhotoviť záznam, doručiť všetkým účastníkom, s uvedením riešení, ktoré sa budú realizovať.

Ďalšie metódy práce s rodinou:
- Pozorovanie rodiny
- Poskytovanie špecializovaného sociálneho poradenstva rodine
- Motivačné rozhovory, s cieľom podporiť rodinu v procese realizácie zmeny
- Motivačné rozhovory, s prvkami validizácie
- Rodinná mediácia - možnosť distribuovať klienta k mediátorovi
- Sprevádzanie rodiny

Psychologické metódy:
- **Vstupná odborná psychodiagnostika** –Psychológ vykonáva, prípadne zabezpečuje vstupnú odbornú psychodiagnostiku najneskôr do 3 mesiacov od príchodu klienta do zariadenia.
- **Opakovaná odborná psychodiagnostika –** sa vykonáva u klientov v Centre len v prípade zmeneného psychického a emočného stavu klienta alebo na žiadosť inej inštitúcie, ktorá je oprávnená psychodiagnostiku žiadať (napr. žiadosť psychiatra, neurológa, zo súdu, z ÚPSVR, zo školy, príprava podkladov k posúdeniu invalidity klienta a pod.), ako aj z iných opodstatnených dôvodov.
- **Periodická odborná psychodiagnostika** – vykonáva sa len u detí do 3 rokov. Cieľom skríning psychomotorického vývinu dieťaťa. Zo zistení sa vyhotoví psychodiagnostická správa.
- **Odporučenie klienta inému špecialistovi na odbornú diagnostiku. Psychológ** pracujúci v Centre v prípade potreby odporučí riaditeľovi vyšetrenie klienta u iného špecialistu (napr. psychiater, klinický psychológ, neurológ, špeciálny a liečebný pedagóg a iní), a to v prípade

potreby doplnenia si celkového klinického obrazu pri závažných zdravotných alebo iných ťažkostí klienta.

- **Skríning psychického a emočného stavu klienta.** Cieľom je zisťovanie a mapovanie momentálneho psychického a emocionálneho stavu klienta. Patrí sem rozhovor s klientom, rozhovor s odborníkmi, ktorí sa o klienta starajú, rozhovor s biologickými rodičmi, rodinou klienta a osobami blízkymi dieťaťu, s cieľom porozumenia aktuálnemu stavu klienta, pozorovanie klienta, analýza produktov činnosti, ďalšie odborné psychodiagnostické postupy – kresba, dotazníky a i.
- **Psychologické poradenstvo klientom**. Psychologické poradenstvo klientom podľa potreby, najmä pri riešení a vyrovnávaní sa s rôznymi životnými situáciami. **Individuálna psychoterapia.** Psychológ pracujúci v Centre na základe výsledkov odbornej psychodiagnostiky zaraďuje klientov do individuálnej psychoterapie. Následne odporučí riaditeľovi zariadenia pre klienta psychoterapeuta zapísaného v zozname psychoterapeutov.
- **Psychologické poradenstvo pre biologických rodičov a príbuzných.** poskytuje poradenstvo pre biologických rodičov, budúcich náhradných rodičov, príbuzných klienta podľa potreby, pričom sa podľa cieľa stanoveného v IPROD-e spolupodieľa na úprave rodinných pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí a poskytuje podporu a poradenstvo pri problémoch vyvstávajúcich z danej životnej situácie rodičov a príbuzných.
- **Psychologická práca s profesionálnymi rodinami.** Psychologická práca s profesionálnym rodičom zahŕňa podporu a poradenstvo v oblasti výchovy, vzdelávania, osobnostného, emocionálneho a sociálneho rozvoja dieťaťa a pod., prevenciu syndrómu vyhorenia u profesionálneho rodiča, konfrontáciu so správnosťou svojich postupov pri starostlivosti o deti.
- **Konzultačno - poradenská činnosť pre zamestnancov v Centre.** Psychológ pracujúci v Centre je súčasťou multidisciplinárneho tímu (riaditeľ, vychovávatelia, profesionálni rodičia, sociálni pracovníci, špeciálni a liečební pedagógovia a pod.).
- **Príprava klienta do náhradného rodinného prostredia.** Psychológ v Centre vykonáva pri príprave klienta na náhradnú rodinnú starostlivosť psychologickú starostlivosť spôsobom primeraným veku a kognitívnej schopnosti klienta.
- **Príprava klienta na rôzne druhy premiestnenia.** V rámci individuálnej práce s klientom poskytuje psychológ klientovi podľa potreby psychologické poradenstvo, podporu, prípadne krízovú intervenciu v situáciách, kedy dochádza k zmene prostredia a k premiestňovaniu klienta – napr. pri umiestňovaní klienta do profesionálnej rodiny, premiestňovanie klienta v rámci detského domova i Centra.
- **Psychologická práca s mladým dospelým klientom**. Súčasťou pracovnej náplne psychológa v Centre je poskytovanie individuálnej psychologickej starostlivosti „mladému dospelému“, ktorý sa nachádza v Centre, ako aj „mladému dospelému“ 2 roky po odchode z Centra, pokiaľ sám o túto starostlivosť požiada.
- **Preventívne programy.** Tvorba a realizácia preventívnych programov v oblasti duševného zdravia. Tieto preventívne aktivity sú zamerané na podporu a ochranu zdravia všetkých klientov nachádzajúcich sa v Centre.
- **Metóda rozhovoru** - techniky kladenia otázok, technika jednoduchej akceptácie, technika zachytenia a objasnenia, t. parafrázovania, t. interpretácie, t. uistenia. Rozhovor používame na mapovanie osobnosti alebo na hlbší rozbor určitého problému.
- **Metóda pozorovania** - zamerané na neverbálne prejavy dieťaťa, prejavy emócií, sociálne
- správanie, vzťah k sebe a iným. Používame ako samostatnú metódu alebo ako pozorovanie behom vyšetrenia.
- **Anamnéza** - získavame údaje z minulosti, ktoré pomáhajú vysvetliť súčasný stav.
- **Analýza spontánnych produktov** - analyzujú sa kresby, výrobky, listy, osobné dokumenty

- **Testové metódy**: Eysencov osobnostný dotazník- mapovanie osobnosti detí od 16 r. a dospelých, Kohsove kocky- screening intelektového potenciálu , B-Jepi- mapovanie osobnosti detí od 7 do 14 r. , prípadne iné. Máme k dispozícii Bender-Geštalt test, Škálu rodinného prostredia, Škálu sociálnej atmosféry v skupine, Kresbu postavy, CDI- škálu depresivity.

Pedagogické metódy:

- **Rozprávanie** -využíva sa vtedy, ak učivo nie je náročné a ak má predovšetkým výchovné poslanie.
- **Opis** - je metóda, ktorou sú deti oboznamovaní s charakteristickými znakmi preberaného predmetu alebo javu.
- **Vysvetľovanie** - využívame vtedy, keď je učivo náročné, keď by iná metóda bola neúčinná alebo zdĺhavá
- **Rozhovor** - je veľmi významná vyučovacia metóda. Jej prednosti spočívajú v tom, že aktivuje deti.
- **Beseda** - je dialogická metóda, pre ktorú je charakteristické spoločné riešenie jednej alebo viacerých otázok celým kolektívom.
- **Demonštrácia** - sprostredkúva deťom poznanie skutočností, obohacuje ich predstavy, prehlbuje skúsenosti.
- **Pozorovanie** - úzko súvisí s demonštráciou. Jeho cieľom je zamerať pozornosť detí na bezprostredné poznávanie predmetov a javov v dlhšom časovom období.
- **Manipulácia s predmetmi** - je metóda, pri ktorej žiaci narábajú s rôznymi predmetmi. Do týchto manipulačných metód zaraďujeme rôzne činnosti, napr. didaktickú montáž a demontáž.
- **Hra ako metóda** - plní významnú úlohu vo vyučovaní v prvých ročníkoch. Využíva sklon detí k hrám, pričom sa do hry vsúvajú didaktické prvky.
- **Projekty**
- **Samostatná práca s knihou**
- **Samostatné štúdium rôznej literatúry**
- **Samostatná práca s využitím rôznej techniky** - ponúka veľké možnosti vzdelávania sa.
- **Opakovanie, a precvičovanie učiva**
- **Motorický tréning** – metódy precvičovania a zdokonaľovania zručnostní – pohybových a umeleckých
- **Ústne skúšanie** - môže mať orientačný charakter alebo môže byť spojené s klasifikáciou. Realizuje sa rozhovorom alebo samostatným ústnym prejavom žiaka.
- **Písomné skúšanie** – diktáty, rôzne písomné práce, domáce úlohy…
- **Vzájomné ocenenie –** motivačná metóda

Ambulantné a terénne opatrenia vykonávané v centre:

- §11 ods. 3 písm. b) bod 1. zákona - Prispôsobenie sa novej situácii v prostredí
- §11 ods. 3 písm. b) bod 2. zákona - Úprava rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa
- §11 ods. 3) písm. b) bod 3. zákona -Podpora riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch
- §11 ods. 3) písm. b) bod 4. zákona - Podpora obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností

PROGRAMY:

Prispôsobenie sa novej situácii v prostredí- §11 ods. 3 písm. b) bod 1. zákona
Fázy programu:

1. Prvé stretnutie za účasti odborných zamestnancov centra a zamestnancov UPSVR, ktorého cieľom bude oboznámiť sa so spisovou dokumentáciou.
2. Druhé stretnutie za účasti dotknutých osôb - rodinných príslušníkov a odborných zamestnancov centra. Klienti budú v rámci prvého úvodného stretnutia informovaní primerane ich schopnostiam a veku o:

✓ činnosti centra pre deti a rodinu
✓ predstavenie odborných zamestnancov
✓ prezentácia programu centra najmä v častiach viažucich sa na ambulantnú a terénnu formu, bude im následne poskytnutá aj informácia o tom, že na našej webovej stránke www.zemdeti.sk bude program centra zverejnený.
✓ stanovenie základných pravidiel spolupráce (ako dlho, ako často, neúčasť na stretnutiach, dôvera, rešpekt, slušnosť, súhlas, forma stretnutí, štruktúra stretnutí dôvody ukončenia spolupráce...)
✓ písomný súhlas so spoluprácou s centrom

3. V intervenčnej fáze odborní zamestnanci pracujú s rodinou, ktorá je zameraná na podporu a adresnú pomoc rodine v situácii, keď sa rodina musí prispôsobiť novej situácii v prostredí, úprave rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa, podpora pri riešení výchovných problémov, sociálnych problémov, obnova, rozvoj alebo podpora rodičovských zručností.
   Intervencie sú najmä v oblasti zlepšenia rodinnej klímy, podpora efektívnej komunikácie v rodine, spolupráca členov rodiny, eliminácia problémov ktoré smerujú k rozpadu rodiny, prispôsobenie a akceptácia zmeny, empatia vo vzťahoch a potrebách dieťaťa, posilnenie silných stránok rodiny a príprava a akceptácia zmeny.
4. Priebežné informovanie zamestnancov UPSVR o intervenciách vykonaných odbornými zamestnancami centra, o dosiahnutých výsledkoch. V prípade potreby prebieha konzultácia jednotlivých navrhnutých intervencií odbornými zamestnancami centra so zamestnancami UPSVR.
5. V záverečnej fáze prebieha ukončenie intervencií, predložením záverečnej správy o dosiahnutých cieľoch a návrh opatrení a odporúčaní pre rodinu

Ciele programu:
Hlavným cieľom je krízová intervencia rodinám, ktoré sa nachádzajú v období zásadných zmien v rodine nie sú schopné situáciu riešiť svojpomocne.
Intervencie sú najmä v oblasti zlepšenia rodinnej klímy, podpora efektívnej komunikácie v rodine, spolupráca členov rodiny, eliminácia problémov ktoré smerujú k rozpadu rodiny, prispôsobenie a akceptácia zmeny, empatia vo vzťahoch a potrebách dieťaťa, posilnenie silných stránok rodiny a príprava a akceptácia zmeny.

Dosahovanie cieľov sa vyhodnocuje priebežne počas procesu výkonu opatrení. Môže dôjsť aj k zmene cieľov (po akceptácii UPSVR). V záverečnej fáze dochádza k vyhodnoteniu dosiahnutia vopred spoločne stanovených cieľov.

Najčastejšie odborné metódy:
sociálne poradenstvo, výchovné poradenstvo, psychologická podpora, sociálna diagnostika, supervízia.. a iné vyššie uvedené podľa individuálnych potrieb klientov, verifikácia efektívnosti intervencií, oceňovanie.

Minimálny a maximálny počet hodín vykonávania opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami:
realizuje ho sociálny pracovník a psychológ po dobu minimálne **40 hodín priamej práce, maximálny počet priamej práce 50 hod..**

Úprava rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa §11 ods. 3 písm. b) bod 2. zákona

Fázy programu:

1. Prvé stretnutie za účasti odborných zamestnancov centra a zamestnancov UPSVR, ktorého cieľom bude oboznámiť sa so spisovou dokumentáciou, charakteristikou rodinných a sociálnych pomerov v rodine – východisková situácia (štruktúra rodiny, charakteristiky členov rodiny, história rodiny, sociálne pomery, príjmy v rodine, vzťahy v rodine, výchova a starostlivosť o deti, motivácia členov rodiny k zmene a úprave rodinných pomerov, očakávania rodiny.
   Očakávania a ciele po ukončení vykonaných opatrení / intervencií.
2. Druhé stretnutie za účasti dotknutých osôb - rodinných príslušníkov a odborných zamestnancov centra. Klienti budú v rámci prvého úvodného stretnutia informovaní primerane ich schopnostiam a veku o:

- ✓ činnosti centra pre deti a rodinu
- ✓ predstavenie odborných zamestnancov
- ✓ prezentácia programu centra najmä v častiach viažucich sa na ambulantnú a terénnu formu, bude im následne poskytnutá aj informácia o tom, že na našej webovej stránke www.zemdeti.sk bude program centra zverejnený.
- ✓ stanovenie základných pravidiel spolupráce (ako dlho, ako často, neúčasť na stretnutiach, dôvera, rešpekt, slušnosť, súhlas, forma stretnutí, štruktúra stretnutí dôvody ukončenia spolupráce...)
- ✓ písomný súhlas so spoluprácou s centrom

3. V intervenčnej fáze odborní zamestnanci pracujú s rodinou, najmä terénnou formou v prirodzenom sociálnom prostredí rodiny, ktorá je zameraná na monitorovanie plnenia základných funkcií rodiny ako systému, na podporu a adresnú pomoc rodine najmä v udržiavaní rodinných väzieb medzi jednotlivými členmi rodiny, úprave rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa, podpora pri riešení výchovných problémov, sociálnych problémov, obnova, rozvoj alebo podpora sociálnych zručností členov rodiny, rozvoj alebo podpora rodičovských zručností, ekonomická dysfunkcia rodiny.
4. Priebežné informovanie zamestnancov UPSVR o intervenciách vykonaných odbornými zamestnancami centra, o dosiahnutých výsledkoch. V prípade potreby prebieha konzultácia jednotlivých navrhnutých intervencií odbornými zamestnancami centra so zamestnancami UPSVR.
5. V záverečnej fáze prebieha ukončenie intervencií, predložením záverečnej správy o dosiahnutých cieľoch a návrh opatrení a odporúčaní pre rodinu. Program je úspešný, ak je stabilizovaná ekonomická situácia rodiny, sociálne a rodinné pomery.

Ciele programu:

Hlavným cieľom je krízová intervencia rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii a nie sú schopné situáciu riešiť svojpomocne.

Intervencie sú najmä v oblasti zlepšenia rodinnej klímy, podpora efektívnej komunikácie v rodine, spolupráca členov rodiny, eliminácia problémov ktoré smerujú k rozpadu rodiny, empatia vo vzťahoch a potrebách dieťaťa, posilnenie silných stránok rodiny, posilnenie spolupatričnosti rodiny.

Samostatnou a významnou časťou je zabezpečenie minimálneho a bezpečného životného štandardu rodiny. Ak rodina je ochotná spolupracovať sa posudzujú mesačné príjmy a výdaje rodinného rozpočtu , členia sa na fixné a variabilné a stupňujú sa podľa kritérií. Intervencie

sú zamerané na zvýšenie finančnej gramotnosti rodičov, zvýšenie príjmu rodiny, zníženie výdajov rodiny, zisťovanie možných kompenzácií a pomoci štátu, analýza dlhov a ich možné riešenia, hľadanie práce, motivácia k zvýšeniu vzdelania, príp. rekvalifikácia, príprava na pohovor, písanie životopisu, adaptácia v zamestnaní...
Dosahovanie cieľov sa vyhodnocuje priebežne počas procesu výkonu opatrení. Môže dôjsť aj k zmene cieľov (po akceptácii UPSVR). V záverečnej fáze dochádza k vyhodnoteniu dosiahnutia vopred spoločne stanovených cieľov.

Najčastejšie odborné metódy:
sociálne poradenstvo, výchovné poradenstvo, psychologická podpora, rozhovor, sociálna diagnostika, pozorovanie, prípadová a rodinná konferencia, brainstorming, odborná psychologická pomoc, posilňovanie rodičovských zručností, komunikačné zručnosti, asertívne správanie, klarifikácia, modelovanie, hranie rolí, konfrontácia, ventilácia, relaxácia, supervízia, verifikácia efektivity intervencií, .. a iné vyššie uvedené podľa individuálnych potrieb klientov.

Minimálny a maximálny počet hodín vykonávania opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami:
realizuje ho sociálny pracovník a psychológ po dobu minimálne 5**0 hodín priamej práce, maximálny počet priamej práce 60 hod..**

Podpora riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch - §11 ods. 3) písm. b) bod 3. zákona

Fázy programu:

1. Prvé stretnutie za účasti odborných zamestnancov centra a zamestnancov UPSVR, ktorého cieľom bude oboznámiť sa so spisovou dokumentáciou, charakteristikou rodinných a sociálnych pomerov v rodine – východisková situácia (štruktúra rodiny, charakteristiky členov rodiny, história rodiny, sociálne pomery, výchovné problémy, medziľudské vzťahy v rodine, výchova a starostlivosť o deti, motivácia členov rodiny k zmene a úprave rodinných pomerov, očakávania rodiny.
   Očakávania a ciele po ukončení vykonaných opatrení / intervencií.
2. Druhé stretnutie za účasti dotknutých osôb - rodinných príslušníkov a odborných zamestnancov centra. Klienti budú v rámci prvého úvodného stretnutia informovaní primerane ich schopnostiam a veku o:

- ✓ činnosti centra pre deti a rodinu
- ✓ predstavenie odborných zamestnancov
- ✓ prezentácia programu centra najmä v častiach viažucich sa na ambulantnú a terénnu formu, bude im následne poskytnutá aj informácia o tom, že na našej webovej stránke www.zemdeti.sk bude program centra zverejnený.
- ✓ stanovenie základných pravidiel spolupráce (ako dlho, ako často, neúčasť na stretnutiach, dôvera, rešpekt, slušnosť, súhlas, forma stretnutí, štruktúra stretnutí dôvody ukončenia spolupráce...)
- ✓ písomný súhlas so spoluprácou s centrom

3. V intervenčnej fáze odborní zamestnanci pracujú s rodinou, najmä terénnou formou v prirodzenom sociálnom prostredí rodiny, ktorá je zameraná na monitorovanie plnenia základných funkcií rodiny ako systému, na podporu a adresnú pomoc rodine najmä v udržiavaní rodinných väzieb medzi jednotlivými členmi rodiny, úprave sociálnych pomerov dieťaťa, podpora pri riešení výchovných problémov, posilnenie vzťahov medzi členmi rodiny, posilnenie sociálnych vzťahov rodiny v komunite.

4. Priebežné informovanie zamestnancov UPSVR o intervenciách vykonaných odbornými zamestnancami centra, o dosiahnutých výsledkoch. V prípade potreby prebieha konzultácia jednotlivých navrhnutých intervencií odbornými zamestnancami centra so zamestnancami UPSVR.
5. V záverečnej fáze prebieha ukončenie intervencií, predložením záverečnej správy o dosiahnutých cieľoch a návrh opatrení a odporúčaní pre rodinu. Program je úspešný, ak je stabilizovaná ekonomická situácia rodiny, sociálne a rodinné pomery.

Ciele programu:
Hlavným cieľom je krízová intervencia rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii z dôvodu výchovných, sociálnych a medziľudských problémov.
Intervencie sú najmä v oblasti eliminácie porúch správania členov rodiny, najmä voči sebe navzájom, ale tiež v komunite, sebareflexia, sebapoznávanie, poznávanie iných členov rodiny, empatia, verbálna a neverbálna komunikácia, riešenie konfliktov, posilňovanie sociálnych vzťahov v rodine. Zvýšenie povedomia detí v oblasti protispoločenského správania, vhodného správania, vzťah a akceptácia autorít, hierarchia hodnôt, zdravý životný štýl, povinnosť plnenia povinnej školskej dochádzky, voľnočasové aktivity, posilňovanie sociálnych vzťahov v rodine, komunite a škole.
Dosahovanie cieľov sa vyhodnocuje priebežne počas procesu výkonu opatrení. Môže dôjsť aj k zmene cieľov (po akceptácii UPSVR). V záverečnej fáze dochádza k vyhodnoteniu dosiahnutia vopred spoločne stanovených cieľov.

Najčastejšie odborné metódy:
sociálne poradenstvo, výchovné poradenstvo, psychologická podpora, rozhovor, sociálna diagnostika, pozorovanie, komunikačné zručnosti, asertívne správanie, modelovanie situácií, hranie rolí, konfrontácia, ventilácia, relaxácia, supervízia, verifikácia efektivity intervencií, .. a iné vyššie uvedené podľa individuálnych potrieb klientov.

Minimálny a maximálny počet hodín vykonávania opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami:
realizuje ho sociálny pracovník a psychológ po dobu minimálne 5**0 hodín priamej práce, maximálny počet priamej práce 60 hod..**

Podpora obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností - §11 ods. 3) písm. b) bod 4. zákona

Fázy programu:
1. Prvé stretnutie za účasti odborných zamestnancov centra a zamestnancov UPSVR, ktorého cieľom bude oboznámiť sa so spisovou dokumentáciou, charakteristikou rodinných a sociálnych pomerov v rodine – východisková situácia (štruktúra rodiny, charakteristiky členov rodiny, história rodiny, sociálne pomery, výchovné problémy, medziľudské vzťahy v rodine, výchova a starostlivosť o deti, motivácia členov rodiny k zmene a úprave rodinných pomerov, očakávania rodiny.
   Očakávania a ciele po ukončení vykonaných opatrení / intervencií.
2. Druhé stretnutie za účasti dotknutých osôb - rodinných príslušníkov a odborných zamestnancov centra. Klienti budú v rámci prvého úvodného stretnutia informovaní primerane ich schopnostiam a veku o:

✓ činnosti centra pre deti a rodinu
✓ predstavenie odborných zamestnancov
✓ prezentácia programu centra najmä v častiach viažucich sa na ambulantnú a terénnu formu, bude im následne poskytnutá aj informácia o tom, že na našej webovej stránke www.zemdeti.sk bude program centra zverejnený.

- ✓ stanovenie základných pravidiel spolupráce (ako dlho, ako často, neúčasť na stretnutiach, dôvera, rešpekt, slušnosť, súhlas, forma stretnutí, štruktúra stretnutí dôvody ukončenia spolupráce...)
- ✓ písomný súhlas so spoluprácou s centrom

3. V intervenčnej fáze odborní zamestnanci pracujú s rodinou, ambulantnou alebo terénnou formou v prirodzenom sociálnom prostredí rodiny, ktorá je zameraná na monitorovanie plnenia základných funkcií rodiny ako systému, na podporu a adresnú pomoc rodine najmä v podpore obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností, podpora pri riešení výchovných problémov, posilnenie vzťahov medzi členmi rodiny, posilnenie sociálnych vzťahov rodiny v komunite.
4. Priebežné informovanie zamestnancov UPSVR o intervenciách vykonaných odbornými zamestnancami centra, o dosiahnutých výsledkoch. V prípade potreby prebieha konzultácia jednotlivých navrhnutých intervencií odbornými zamestnancami centra so zamestnancami UPSVR.
5. V záverečnej fáze prebieha ukončenie intervencií, predložením záverečnej správy o dosiahnutých cieľoch a návrh opatrení a odporúčaní pre rodinu. Program je úspešný, ak sú stabilizované vzťahy medzi rodičom a dieťaťom, funguje ich vzájomná akceptácia a pohoda, komunikácia je primeraná a efektívna.

Ciele programu:
Hlavným cieľom je krízová intervencia rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii z dôvodu výchovných, sociálnych a medziľudských problémov v rodine, najmä vo vzťahu k deťom.
Intervencie sú najmä v oblasti scitlivenia rodičov k potrebám dieťaťa a k zmenám, ktoré nastávajú v jednotlivých vývinových štádiách dieťaťa (fázy vývinu človeka, ad detstva po dospelosť, špecifiká jednotlivých fáz), pochopenie pozitív a negatív jednotlivých vývinových fáz vývoja dieťaťa, smerovanie pozornosti na budúce možnosti a nie na minulosť, zvýšiť úroveň a efektivitu komunikácie medzi rodičmi a deťmi, posilnenie vzťahov medzi členmi rodiny, mobilizácia vnútorných zdrojov rodiny.
Dosahovanie cieľov sa vyhodnocuje priebežne počas procesu výkonu opatrení. Môže dôjsť aj k zmene cieľov (po akceptácii UPSVR). V záverečnej fáze dochádza k vyhodnoteniu dosiahnutia vopred spoločne stanovených cieľov.

Najčastejšie odborné metódy:
sociálne poradenstvo individuálne, sociálne poradenstvo skupinové (rodič má možnosť zdieľať zážitky a skúsenosti iných rodičov a hľadať sám vhodné riešenie), prednášky a edukácia rodičov, tréning efektívnej komunikácie, asertivity, tréning nastavenia hraníc a ich dodržiavanie, výchovné poradenstvo, **psychologická podpora – terapia hrou** *(deti používajú špeciálne hračky na vyjadrenie svojich pocitov a emócií. Rodičia sa učia pochopiť svoje dieťa aj bez slov, čítať z neverbálnej komunikácie dieťaťa, empaticky reagovať na pocity dieťaťa, budovať sebavedomie dieťaťa, učiť ho zodpovednosti, nastaviť hranice, vytvárať pocit bezpečia u dieťaťa, oceňovať dieťa. Počas terapie hrou je dieťa stredobodom pozornosti rodiča. Terapia trvá cca 30 min každý deň),* rozhovor, sociálna diagnostika, pozorovanie, komunikačné zručnosti, asertívne správanie, modelovanie situácií, hranie rolí, konfrontácia, ventilácia, relaxácia, supervízia, verifikácia efektivity intervencií, .. a iné vyššie uvedené podľa individuálnych potrieb klientov.

Minimálny a maximálny počet hodín vykonávania opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami:
realizuje ho sociálny pracovník a psychológ po dobu minimálne **40 hodín priamej práce, maximálny počet priamej práce 50 hod..**

m) Odborná pomoc tehotnej žene a žene po pôrode nebude poskytovaná.

n) Opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách,

Výchovná činnosť v centre je vykonávaná odbornými a pomocnými vychovávateľmi - zamestnancami centra, za podpory sociálnych pracovníčok a psychologičky. Činnosť vychádza z poznania detí v skupine a prihliada sa na ich zručnosti, schopnosti, zdravotný stav, vekové zloženie a individualitu každého dieťaťa.

Plánovanie výchovnej činnosti sa vykonáva:

- mesačne (IPROD) - spoločné stretnutia odborného tímu zamerané na konkrétne výchovné pedagogické, voľnočasové činnosti plánované pre konkrétne deti s prihliadnutím na ich schopnosti, záujmy, ciele a čiastočne aj požiadavky,
- polročne - vyhodnotenie predchádzajúceho polroka a predbežný plán činností na ďalší polrok.

Výchovná činnosť v centre zahŕňa:

- náuku seba-obslužných zručností a návykov detí (stolovanie, hygiena, obliekanie atď.),
- sledovanie záujmov dieťaťa a realizácia podľa možností,
- sledovanie školskej dochádzky dieťaťa a usmernenie ak je potrebné,
- dosahovanie uspokojivých školských výsledkov,
- riešenie problémov s učením,
- sledovanie a regulovanie vzťahov dieťaťa k sebe samému ako aj k ostatným deťom a dospelým,
- zlepšovanie sociálnych zručností dieťaťa (komunikácia, asertivity, empatia, riešenie konfliktov),
- identifikácia potrieb a záujmov dieťaťa, ich naplnenie v súlade s vekom, zdravotným stavom, pohlavím a mentálnou úrovňou dieťaťa,
- realizácia voľnočasových aktivít detí zmysluplne a s prihliadaním na záujmy dieťaťa,
- kontakt s rodinou alebo s blízkymi osobami, v prípade že je to vhodné a v záujme dieťaťa,
- je zameraná na zdravý životný štýl, pravidelný šport a zdravé stravovanie a pitný režim.

o) Opis obsahu prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti podľa § 16

Centrum nevykonáva prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti. V prípade potreby prípravy centrum osloví iné centrum, ktoré prípravu realizuje.

p) Uvedenie rozsahu hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia, ak centrum vykonáva opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou,

Podľa potreby predpokladáme 50% ambulantnej a 50% terénnej formy, prípadne podľa potreby klientov a po dohode s nimi.

Výkon opatrení bude prebiehať v pracovných dňoch:

Pondelok	7.30 – 12.00 hod.	ambulantná forma
	12.30 – 15.30 hod	ambulantná forma
Utorok	7.30 – 12.00 hod.	ambulantná forma

	12.30 – 15.30 hod	ambulantná forma
Streda	7.30 – 12.00 hod.	ambulantná forma
	12.30 – 15.30 hod	terénna forma
Štvrtok	7.30 – 12.00 hod.	terénna forma
	12.30 – 15.30 hod	terénna forma
Piatok	7.30 – 12.00 hod.	terénna forma
	12.30 – 15.30 hod	terénna forma

q) Opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou,

Rozdeľujeme na:
1. proces plánovania a vyhodnocovania u súdnych rozhodnutí,
2. proces plánovania a vyhodnocovania u dobrovoľných pobytov,
3. proces plánovania a vyhodnocovania u plnoletej fyzickej osoby.

1.Proces plánovania u súdnych rozhodnutí:
Sociálny pracovník je zodpovedný za vedenie **spisovej dokumentácie dieťaťa,** ktorá sa tvorí priebežne. Začína tvoriť ešte pred prijatím dieťaťa do centra a postupne sa dopĺňa. *Spisová dokumentácia obsahuje najmä:*
a) rozhodnutie súdu o pobytovom opatrení súdu,
b) rodný list dieťaťa,
c) vysvedčenia potrebné na zabezpečenie školskej dochádzky dieťaťa,
d) plán sociálnej prace s dieťaťom vypracovaný orgánom SPO a SK(§73, ods.2, pís. e),
e) sociálnu správu o dieťati, ktorú vypracoval orgán SPO a SK pred prijatím do centra,
f) komplexné posúdenie situácie dieťaťa a jeho aktualizácie vrátane záverov psychologickej diagnostiky a odporúčania psychológa, posúdenie sociálnej situácie dieťaťa a ďalšie odborné posúdenia, správy, výsledky vyšetrení a informácie o zdravotnom stave dieťaťa potrebné na posúdenie situácie dieťaťa,
g) obrazový záznam dieťaťa; obrazový záznam sa aktualizuje najmenej raz za šesť mesiacov,
h) obrazové záznamy a obrazovo-zvukové záznamy dokumentujúce podstatné udalosti v živote dieťaťa,
ch) záznamy o psychickom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine dieťaťa,
i) záznamy o zdravotnom stave dieťaťa, evidencia všetkých lekárskych správ. Objednávanie a zabezpečenie vyšetrení a liečebného režimu – zabezpečuje odborný vychovávateľ/profesionálny rodič. Zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti z verejného zdravotného poistenia,
j) individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa,
k) záznamy o návštevách rodičov a ostatných návštevách,
l) záznamy o nedovolenom opustení centra, úraze a ďalších rizikových situáciách,
m) ďalšie náležitosti potrebné na vykonávanie opatrení a na sledovanie plnenia ich účelu.

Centrum a orgán SPO a SK spolupracujú na **Pláne sociálnej práce s dieťaťom** na základe § 73, ods.2, písm. e), bod 11-13, ktorý obsahuje:
- mieru ohrozenia dieťaťa a opis určenia miery ohrozenia dieťaťa,
- cieľ sociálnej práce s dieťaťom,
- opatrenia na dosiahnutie cieľa sociálnej práce s dieťaťom a ciele navrhnutých opatrení,

- spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálnej práce s dieťaťom,
- práca s rodinou, uplatnené metódy, úlohy,
- konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov pre orgán SPO a SK, rodina, centrum, obec, a ďalšie osoby...,
- kontaktné údaje zamestnanca, ktorý vedie a koordinuje plnenie úloh plánu sociálnej práce s dieťaťom.

Následne, spravidla do 3 týždňov od prijatia dieťaťa, **centrum v spolupráci s orgánom SPO a SK**, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, spracuje **Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa koordinuje sociálny pracovník centra** (jeho kontaktné údaje sú v IPROD uvedené a tiež sú uvedené kontaktné údaje zodpovedných zamestnancov za jednotlivé čiastkové ciele) a riadi jeho prípravu, stanovenie cieľov, zodpovednosti a plnenie cieľov odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou a ďalšími fyzickými osobami (v spolupráci s orgánom SPO a SK a rodinou).

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa je súbor čiastkových plánov vykonávania odborných činností v centre, ktorý je realizovaný odborným tímom centra a tiež odbornými vychovávateľmi v spolupráci s rodinou, v čo najväčšom rozsahu, a obsahuje najmä:
a) plán sociálnej práce – zodpovedný sociálny pracovník – vyhodnotenie podľa potreby a pri zmenách v živote dieťaťa,
b) plán výchovnej práce s dieťaťom - zodpovedný odborný vychovávateľ centra – mesačne do 5teho dňa nasledujúceho mesiaca, 1 x za polrok vyhodnotenie výchovnej práce,
c) hlavné úlohy psychologickej činnosti psychológa centra – zodpovedný psychológ centra - vyhodnotenie 1x za polrok, prípadne podľa potreby.

Štvrťročné vyhodnotenie je konzultované prostredníctvom realizovaných metód práce **s rodinou aj s rodičmi**, alebo inými blízkymi osobami, ktoré vyjadria svoj názor a postoj.

Plán sociálnej práce obsahuje
a) mieru ohrozenia dieťaťa (zväčša určuje orgán SPO a SK v pláne sociálnej práce s dieťaťom),
b) zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny,
c) spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálnej práce, (profesionálny náhradný rodič ak je dieťa umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine),
d) ciele sociálnej práce v centre (sú určené zväčša spoločne),
e) konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov
1. centra vrátane metód sociálne práce,
2. orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
3. plánu sociálnej práce s rodinou orgánu SPO a Sk,
4. obce, akreditovaného subjektu, ak sa podieľajú na plnení plánu sociálnej práce
5. ďalších osôb, ak boli v pláne určené úlohy pre tieto osoby,

f) kritérium hodnotenia splnenia alebo úlohy a termín prehodnotenia úlohy,
g) výsledok prehodnotenia plnenia úloh,
h) výsledok prehodnotenia miery ohrozenia dieťaťa,
i) ďalšie rozhodujúce skutočnosti,
j) príp. plán osamostatnenia sa mladého dospelého (zabezpečenie bývania a schopnosti samostatne sa živiť).

Plán sociálnej práce sa spracuje po prijatí dieťaťa, najneskôr do 2 týždňov. Vychádza spravidla zo záverov zrealizovanej **rodinnej konferencie**, resp. prípadovej konferencie (ak nie je možné

zabezpečiť účasť rodiny, resp. blízkych osôb) a tiež z Plánu sociálnej práce s dieťaťom vypracovaným orgánom SPO a SK.

Rodič sa na procese plánovania práce s dieťaťom podieľa:
- formou účasti na Rodinných prípadových konferenciách,
- formou spolupodieľania sa na tvorbe úloh stanovených v Plánu sociálnej práce s dieťaťom a rodinou a plnení stanovených úloh,
- formou kontaktu s dieťaťom (písomná, telefonická, osobná) ak je to vhodné a prínosné pre dieťa.

Centrum bude realizovať také metódy odbornej práce ktoré budú napĺňať účel, a to nácvik rodičovských zručností a iných zručností, ktoré rodič alebo iná fyzická osoba nevyhnutne potrebuje na výkon svojich rodičovských povinností, úprava a zachovanie vzťahov medzi dieťaťom a rodičom, alebo uľahčenie vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa.

2. Proces plánovania u dobrovoľných pobytov

Deti na dobrovoľný pobyt (dohoda) prijímame po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu SPO a SK a po vykonaní odbornej diagnostiky. Centrum, orgán SPO a SK ešte pred prijatím dieťaťa do centra , v spolupráci s rodičom dieťaťa alebo osobou ktorá sa osobne stará o dieťa, príp., ak je to možné (vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa) aj s dieťaťom vypracuje plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa (vrátane zapojenia rodiča alebo blízkej osoby do vykonávania navrhnutých opatrení). V prípade ak ide o krízovú situáciu podľa § 27, plán bude vypracovaný do 5 dní od prijatia dieťaťa do centra.

Centrum uzatvára s rodičom, alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa dohodu, kde dohodne podmienky, ako: plán vykonávania opatrení, spôsob informovania rodiča, alebo osoby ktorá sa osobne stará o dieťa, podmienky poskytovania osobného vybavenia, spôsob zabezpečenia povinnej školskej dochádzky, prípravy na povolanie, zdravotnej starostlivosti, výšku vreckového od rodiča alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa, úhrada za poskytovanú starostlivosť a spôsob úhrady, úhrada zvýšených výdavkov na zdravotnú starostlivosť, alebo prípravu na povolanie, ak sú zabezpečované centrom.

V prípade ak ide o krízovú situáciu podľa § 27, je potrebné potvrdenie súhlasu rodiča, alebo osoby ktorá sa stará o dieťa informovaným súhlasom.

Sociálny pracovník centra a psychológ centra vysvetlia podmienky uvedené v dohode dieťaťu primeranou a zrozumiteľnou formou.

Dĺžka pobytu dieťaťa podľa §47 ods.5 v centre môže byť najviac 30 dní odo dňa jeho prijatia. Po dohode s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa môže byť na odporúčanie orgánu SPODaSK pobyt opakovane predĺžený, najviac na 90 po sebe nasledujúcich dní. Celková dĺžka pobytu dieťaťa nesmie presiahnuť 6 mesiacov v priebehu 12 po sebe nasledujúcich mesiacov.

3. Proces vykonávania opatrení a plánovania s plnoletou osobou – mladý dospelý

Ak sa vykonávanie pobytového opatrenia súdu v centre skončí nadobudnutím plnoletosti dieťaťa, centrum na žiadosť mladého dospelého podanú do jedného roka odo dňa skončenia

vykonávania tohto opatrenia pokračuje v poskytovaní starostlivosti na základe písomnej dohody v profesionálnej náhradnej rodine, alebo v samostatnej skupine pre mladých dospelých.

Starostlivosť mladému dospelému môže byť poskytovaná do doby jeho osamostatnenia sa, najdlhšie do 25. roku veku.

Centrum s mladým dospelým písomne dohodne podmienky zotrvania mladého dospelého v centre. Súčasťou písomnej dohody je aj plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého, ktorý obsahuje najmä náležitosti uvedené v pláne sociálnej práce. Tento plán kontinuálne nadväzuje na plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaného najmenej 1 rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa; jeho súčasťou je aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania.

Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého je zameraný na komplexnú pomoc a podporu mladému dospelému v procese jeho osamostatňovania sa, aby po ukončení pobytu v centre disponoval potrebnými kompetenciami, ktoré sú predpokladom jeho integrácie do spoločnosti a zároveň aj jeho uplatnenia sa na trhu práce.

Súčasťou plánu je aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania- s prihliadnutím na mentálne, ale aj finančné možnosti mladého dospelého.

Centrum môže vytvoriť podmienky na predĺženie pobytu plnoletej fyzickej osoby, ktorej bola v centre poskytovaná starostlivosť do dovŕšenia 25. roku veku (mladý dospelý). Podmienkou predĺženia pobytu tejto plnoletej fyzickej osobe je sústavná príprava na povolanie a dĺžka pobytu je najviac 24 mesiacov po dovŕšení 25. roku veku. Centrum s plnoletou fyzickou osobou písomne dohodne podmienky predĺženia pobytu, výšku úhrady za tento pobyt a dohodne termín poskytnutia príspevku na uľahčenie osamostatnenia sa.

Plán sociálnej práce mladého dospelého obsahuje najmä:

a) zhodnotenie situácie,
b) cieľ sociálnej práce s plnoletým,
c) opatrenia na dosiahnutie cieľov,
d) spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálne práce s plnoletým vrátane člena rodiny a ďalších plnoletých fyzických osôb, ak sa na tvorbe plánu sociálnej práce s plnoletým podieľali,
e) konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov,
f) kritérium hodnotenia splnenia plánu alebo úlohy a termín prehodnotenia úlohy,
g) výsledok prehodnotenia plnenia úloh,
h) kontaktné údaje zamestnanca, ktorý vedie a koordinuje plnenie úloh sociálnej práce s plnoletým.

r) Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery,

Podmienky pre vyššie uvedené činnosti zabezpečujeme podľa individuálnych záujmov a potrieb detí, s prihliadaním na ich fyzické zručnosti a schopnosti, na ich talenty a zameranie do budúcnosti. Deti v rámci školy navštevujú krúžky (športový, gymnastický, futbalový, atď.). V prípade že dieťa vyniká v športe, alebo hrá na nejaký hudobný nástroj, centrum mu zabezpečí možnosť navštevovať umeleckú školu.

V prípade dosiahnutia školských, športových úspechov sa dieťaťu poskytnú vecné dary vo výške 25 % životného minima pre nezaopatrené dieťa v kalendárnom roku.

V blízkosti samostatných skupín v Košice – Barca sa nachádza veľký verejný park s jazerom a ihriskami. Park je navštevovaný deťmi v priaznivom počasí takmer denne.

V blízkosti je jazero (mestská časť Nad jazerom) kde deti v letných mesiacoch chodia plávať.

V jednom z domov (Barca) je zrealizovaný nový knižný kútik pre deti – cieľom je zlepšiť čítanie detí a zároveň si tak vytvoriť ku knihe vzťah a rozširovať tak svoje obzory.

V Sokoľanoch je na dvore postavený exteriérový fitnes park, čo využívajú najmä väčšie deti. Veľká záhrada ponúka veľa možností: futbal, bicyklovanie, gymnastika... Deti sa často venujú aj pestovaniu zeleniny, starajú sa o zeleň na dvore. V blízkosti je množstvo prírodných možností (les, prameň ...).

V neďalekej obci Čaňa je ľadová plocha (počas celého roka), kde deti chodia korčuľovať. V obci je aj cyklotrasa, ktorá sa využíva na behanie, bicyklovanie a korčuľovanie.

V obci Drienovec deti využívajú prechádzky do miestnych kúpeľov, kde sú možnosti opekania, v strede obce je k dispozícii detské ihrisko. Deti môžu využívať aj blízke turistické vychádzky na Turniansky hrad, do Zádielskej doliny, na Hájske vodopády, Betliar a pod.

Deti majú zakúpené bicykle, kolieskové aj ľadové korčule, skateboardy, lopty, kolobežky.

Počas letných prázdnin každoročne chodia na 5 dňový pobyt mimo centra, spolu so zamestnancami (Tatry, Bukovec...)

Podmienky na prejavenie náboženského vyznania a viery. V prípade, ak je známa už pri prijatí náboženská orientácia a viera dieťaťa, prípadne dieťa samo prejaví potrebu rešpektovania pravidiel, rituálov, stravovacích návykov v súvislosti s jeho náboženským vierovyznaním, to bude všetkými zamestnancami plne rešpektované. V prípade, ak sa v blízkosti takáto komunita ľudí nachádza, po preverení situácie, (pokiaľ je to v súlade so zdravým psychickým a fyzickým vývinom dieťaťa,) bude mu umožnené chodiť na pravidelné stretnutia, omše, absolvovať sviatosti napr. prvé sväté prijímanie, birmovka, krstiny... . V prípade, ak pôjde o zriedkavé vierovyznanie, budeme hľadať spôsoby a možnosti stretnutia s komunitou aspoň jeden krát v roku. Ak to bude možné zabezpečíme literatúru, náboženské relikvie a iné potrebné a dostupné potreby.

Pri dobrovoľnom pobyte dieťaťa/pri dospelej osobe – budeme rešpektovať taktiež rôznorodosť a snažiť sa neobmedzovať dieťa alebo dospelého v jeho potrebách.

s) Opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre,

Zdravotnú starostlivosť pre deti centrum zabezpečujeme na základe verejného zdravotného poistenia a to prostredníctvom zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti. Každé z detí umiestnených v centre je vedené v ambulancii u pediatra podľa spádovej oblasti centra. V prípade potreby detí navštevujú špecializované ambulancie (ORL, imunológia, stomatologické atď.) na základe výberu centra (s rešpektovaním doterajších vzťahov s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a dieťaťom) a na základe odporúčania pediatra. V prípade náhlej, životu ohrozujúcej situácie prítomný zamestnanec privolá rýchlu zdravotnú službu a po konzultácii s lekárom sa zváži hospitalizácia dieťaťa za asistencie zamestnanca centra (vychovávateľ, sociálna pracovníčka).

Základná a špecializovaná zdravotná starostlivosť sa deťom v profesionálnych rodinách poskytuje čo najbližšie k miestu trvalého pobytu profesionálneho rodiča.

Zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti z verejného zdravotného poistenia, plán, evidenciu všetkých lekárskych správ, objednávanie

a zabezpečenie vyšetrení a liečebného režimu koordinuje odborný vychovávateľ resp. profesionálny rodič.

Dospelá osoba si môže svoju lekársku starostlivosť zabezpečiť sama, v prípade pomoci sa obráti na centrum.

V prípade dobrovoľných pobytov u detí sa tiež môže rodič obrátiť o pomoc na centrum a lekárska starostlivosť sa zaznamená do dohody s rodičom.

t) Opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa *§ 55 zákona*, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre,

Centrum zabezpečuje plnenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25.roku veku podľa zákona 245/2008, (zákon o výchove a vzdelávaní).

Dieťa plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole zriadenej čo najbližšie pri centre. Žiak môže so súhlasom riaditeľa školského zariadenia alebo riaditeľa centra navštevovať školu a v inej spádovej oblasti. V prípade potreby vieme zabezpečiť návštevu základnej aj strednej školy s vyučovacím jazykom maďarským (nachádzajú sa v meste Košice).

Dochádzanie do a zo školy je zabezpečované pomocnými a odbornými vychovávateľmi, podľa vopred rozpísaných zmien, podľa školského rozvrhu žiaka pravidelne. Na dochádzanie sa využíva služobné 7 mieste osobné auto, ktoré majú k dispozícii všetky samostatne usporiadané skupiny. Deti môžu dochádzať do školy a zo školy samé, samozrejme po dôkladnom zvážení rizík odborným tímom centra a individuálnych predpokladov dieťaťa. V takomto prípade odborný vychovávateľ individuálne pristupuje k dieťaťu, a spolu s ním zabezpečuje potrebné náležitosti (nákup cestovných lístkov, výber vhodných spojov, zastávok...). Ak si dieťa vybralo strednú školu, kde nie je možné z dôvodu vzdialenosti dochádzať denne, môže využívať služby školského internátu.

Zamestnanci samostatne usporiadaných skupín sa zúčastňujú aj rodičovských združení ako aj iných školských aktivít, kde je žiadaná účasť rodiča/jeho zástupcu.

Ak sa plnoletosťou dieťaťa, ktoré sa sústavne pripravuje na povolanie skončí vykonávanie výchovného opatrenia alebo neodkladného opatrenia súdu a nebol podaný návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti, centrum na základe žiadosti mladého dospelého bude pokračovať v poskytovaní starostlivosti najdlhšie do konca školského roku.

Ak nadobudnutím plnoletosti mladého dospelého bol podaný návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti mladého dospelého, tak starostlivosť bude mladému dospelému poskytovaná do jeho osamostatnenia sa najdlhšie do 25 roku veku, po tom, ako centrum s mladým dospelým písomne dohodne podmienky jeho zotrvania v centre.

u) Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre vrátane

Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, iný štátny orgán, ktorý je príslušný podľa osobitných predpisov chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa, zariadenie, obec, vyšší územný celok, akreditovaný subjekt, školu, školské zariadenie, políciu alebo poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Všetky orgány, právnické osoby a fyzické osoby uvedené v prvej vete sú povinné poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho

práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci. To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samo, ale prostredníctvom tretej osoby.

Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa, t.j. centra. Tým nie sú dotknuté práva a povinnosti rodičov vyplývajúce z rodičovských práv a povinností a práva osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa.

V centre sú dodržiavané nasledovné práva dieťaťa:

- právo na život a rozvoj,
- právo na meno a štátnu príslušnosť,
- právo poznať podľa možností vlastných rodičov a právo na ich starostlivosť ,
- právo na zachovanie identity (najmä meno, štátnu príslušnosť a rodinné zväzky),
- právo žiť s rodičmi (pokiaľ sa nejedná o prípady, kedy by to bolo nezlučiteľné
- so záujmom dieťaťa),
- právo udržiavať kontakt s oboma rodičmi, ak je odlúčené od jedného z nich alebo od obidvoch,
- rešpektovanie a branie ohľadu na názor dieťaťa, ktoré je schopné formulovať vlastné názory, právo dieťaťa slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú; má právo byť vypočuté v súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka,
- sloboda prejavu a právo na vhodné informácie,
- sloboda svedomia, myslenia a náboženstva,
- sloboda združovania, stretávania sa s ostatnými,
- ochrana pred neoprávnenými zásahmi do súkromia, rodiny, domova a korešpondencie ako aj pred útokmi na česť alebo povesť,
- právo na zdravie a zdravotnú starostlivosť (právo na dosiahnutie najvyššej možnej úrovne zdravotného stavu),
- právo na vzdelanie,
- právo na to, aby sa disciplína na školách zabezpečovala spôsobom zlučiteľným s ľudskou dôstojnosťou dieťaťa a rešpektovaním jeho práv,
- právo na oddych a voľný čas, účasť v hrách,
- právo využívať sociálne zabezpečenie vrátane sociálneho poistenia,
- právo vedieť o svojich právach,
- pozitívne, humánne a urýchlené posudzovanie žiadosti dieťaťa alebo jeho rodičov o vstup na územie štátu alebo jeho opustenie za účelom spojenia rodiny,
- zabraňovanie únosom a zadržiavaniu detí do zahraničia rodičom alebo treťou osobou a ich nevrátenie späť.

- **Možnosti dieťaťa pre udržiavanie kontaktu s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah:**

Dieťa, pre ktoré je v centre vykonávané pobytové opatrenie súdu, má právo stretávať sa s rodičom, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Centrum, orgán SPO a SK, obec poskytujú dieťaťu a jeho rodičovi pomoc *v záujme možnosti realizovať stretnutia, uľahčenia priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu ich rodinných pomerov.*

Sociálny pracovník centra (zvyčajne ide o plnenie úloh, resp. cieľov uvedených v **Individuálnom pláne rozvoja osobnosti dieťaťa v spolupráci s orgánom SPO a SK)** sa dohodne s rodičom dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas,

rozsah a spôsob stretávania sa, s prihliadnutím na potreby dieťaťa a možnosti a schopnosti rodiča dieťaťa. Rodič alebo osoba ktorá má záujem o stretávanie sa s dieťaťom, sa do určeného času stanoveného centrom kontaktuje telefonicky so sociálnou pracovníčkou a požiada o možnosť a formu stretnutia sa s dieťaťom. V prípade, ak sociálny pracovník podrobnosti dohodne, odovzdá ich vychovávateľovi, ktorý podľa rozpisu smien v danom čase pracuje. Vychovávateľ vyhotoví priepustku podľa vzoru, pre dieťa a osobu, s ktorou sa dieťa stretáva.

Sociálny pracovník oznámi orgánu SPO a SK čas, miesto a dĺžku pobytu dieťaťa s rodičom ak centrum umožnilo dieťaťu pobyt s rodičom mimo centra najmenej tri pracovné dni pred odchodom dieťaťa z centra tak, aby mohol orgán SPO a SK poskytnúť centru aktuálne informácie o rodinnom prostredí, ak je to potrebné v záujme dieťaťa.
Ak pobyt dieťaťa mimo centra má trvať nepretržite dlhšie ako sedem po sebe nasledujúcich dní alebo ak čas medzi jednotlivými pobytmi má byť kratší ako päť po sebe nasledujúcich dní, sociálny pracovník centra je povinný o tom informovať súd a orgán SPO a SK.

Ak centrum umožnilo dieťaťu pobyt mimo centra s rodičom a dieťa sa v určenom čase do centra nevrátilo, centrum je povinné bezodkladne vyzvať rodiča dieťaťa, aby do 24 hodín od vyzvania zabezpečil návrat dieťaťa do centra. Dieťa v prípade, že sa stretne s iným príbuzným alebo inou blízkou osobou – tá absolvuje informačné poradenstvo v ustanovenom rozsahu.

Stretnutia sa realizujú v spoločenskej miestnosti centra, v letných mesiacoch na dvore, pod altánkom. V niektorých prípadoch prípade, po dôkladnom zvážení odborného tímu centra a orgánu SPO a SK sa stretnutie môže realizovať aj mimo priestorov centra (napr. v pizzerii, v parku...).

Sociálny pracovník je povinný preveriť vhodnosť prostredia pre dieťa a priebežne overovať úroveň starostlivosti o dieťa počas pobytu dieťaťa mimo centra; centrum a orgán SPO a SK sa priebežne vzájomne informujú o vhodnosti prostredia pre dieťa a o úrovni starostlivosti o dieťa počas pobytu dieťaťa mimo centra. Po návrate z pobytu dieťaťa je centrom vypracovaný záznam z návštevy dieťaťa v rodine a založený do spisovej dokumentácie dieťaťa. Záznam spracuje sociálny pracovník do 5 dní od návratu dieťaťa z pobytu.

Ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum je oprávnené :
a) určiť, že rodič dieťaťa sa nemôže stretnúť s dieťaťom; dôvod takéhoto určenia musí byť zaznamenaný v spisovej dokumentácii dieťaťa **(zodpovedný sociálny pracovník)** a musí byť oznámený súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účel hodnotenia účinnosti pobytového opatrenia súdu,
b) určiť, že rodič dieťaťa sa môže stretnúť s dieťaťom
1. len za prítomnosti sociálneho pracovníka centra, ktorý môže poskytnúť dieťaťu a rodičovi potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí,
2. len v centre, ktoré na tento účel utvára vhodné podmienky,
3. mimo centra, v územnom obvode obce, v ktorej je centrum,
c) umožniť dieťaťu pobyt s rodičom mimo centra.

- **Spôsoby, akým sa dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán SPO a SK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru,**

Deťom, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a aj zamestnancom centra, sú k dispozícii na viditeľnom mieste v centre kompletné adresy, telefonické kontakty a elektronické kontakty na orgány SPOD a SK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, súd a prokuratúru. Deti,

ktoré disponujú emailovými kontami alebo kontami na sociálnych sieťach (na ktoré zamestnanci centra nemajú prístup) sa tak môžu bez vedomia zamestnancov kontaktovať s rôznymi inštitúciami v prípade potreby pomoci. Majú aj možnosť v školskom prostredí požiadať svojich učiteľov alebo osoby, ku ktorým majú blízky vzťah o pomoc v krízových situáciách.

- **Podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu,**

Doručovanie pošty – v prípade, že dieťa dostáva alebo odosiela list, alebo inú korešpondenciu formou pošty, zabezpečuje si to:
- samo (financie napr. z vreckového alebo z pokladne centra) ak je to v jeho možnostiach, prípadne so sprievodom zamestnanca centra,
- alebo o tejto potrebe informuje zamestnanca centra, ktorý odoslanie alebo príjem poštovej zásielky zabezpečí v mene dieťaťa.

V prípade že sa jedná o komunikáciu s rodinnými príslušníkmi alebo blízkymi osobami dieťaťa – táto pošta (odoslaná aj prijatá) sa eviduje v Knihe došlej a odoslanej pošty sociálnym pracovníkom.
Internet – v centre majú deti prístup na internet, ktorý má nastavené bezpečnostné opatrenia proti prehliadaniu nevhodných stránok (tzv. zakázané stránky). Internet deti využívajú na školské projekty, vzdelávacie aktivity, alebo na komunikáciu s rodinnými príslušníkmi. Priebežne je táto komunikácia kontrolovaná odborným vychovávateľom, na základe súhlasu dieťaťa a za prítomnosti dieťaťa, za účelom kontroly detí z dôvodu ich ochrany pred nebezpečenstvom číhajúcim na internete.
Používanie telefónu – deti, ktoré vzhľadom na svoj vek, resp. podľa individuálnej zrelosti (cca od 14r. a viac) a potrebu (samostatná preprava do školy, atď.) majú vo vlastníctve mobilný telefón, kredit alebo paušál si hradia z vreckového. Priebežne sú telefóny detí kontrolované odborným vychovávateľom, na základe súhlasu dieťaťa a za prítomnosti dieťaťa, za účelom ochrany detí s prihliadnutím na súkromie a práva dieťaťa.
Deti a zamestnanci centra majú k dispozícii služobný telefón, ktorý môžu deti po dohode so zamestnancami centra použiť na komunikáciu s rodinnými príslušníkmi alebo inými osobami ak je to vhodné a účelné a na prospech dieťaťa.

v) Opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra,
Povinnosti dieťaťa pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre:

- pravidelná školská dochádzka v prípade školopovinných detí,
- dodržiavať zdravý životný štýl (šport, pohyb v prírode...),
- starať sa o zdravú životosprávu (nefajčiť, jesť rôznorodé jedlá, jesť ovocie a zeleninu, dodržiavať pitný režim...),
- dodržiavanie spoločne dohodnutých pravidiel v centre (nočný kľud, rešpektovanie sa navzájom, poskytnutie pomoci ak to niekto potrebuje),
- dodržiavanie času dohodnutých vychádzok,
- slušné správanie sa voči ostatným deťom aj voči dospelým (základné pozdravy, poďakovanie, poprosenie, nie je prípustné šikanovanie, agresívne správanie sa, bitky, nadávky),
- dodržiavanie osobnej hygieny,
- vykonávanie domácich prác v dome podľa dohody (čistota spoločných priestorov, dodržiavanie poriadku v detskej izbe, v skriniach, ustlané postele, atď.),

- ochrana vlastného aj cudzieho majetku.

Povinnosti plnoletej fyzickej osoby pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre:

- slušné správanie sa (nehrešenie, rešpektovanie ostatných),
- dodržiavanie pravidiel v centre,
- zákaz požívania alkoholických nápojov,
- pravidelná školská dochádzka.

Povinnosti rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej osoby:

- platenie výživného podľa rozhodnutia súdu – v prípade nezasielania sú zasielané výzvy na zaplatenie,
- dodržiavať dohodnuté termíny stretnutí s dieťaťom, na základe dohody so sociálnym pracovníkom – návštevy v centre, návštevy detí v domácom prostredí rodičov v prípade že je to vhodné – v prípade nedodržania, je fyzická osoba upozornená, oboznámený orgán SPO a SK a následne môže sociálny pracovník neodporučiť krátkodobo návštevy,
- na stretnutiach byť upravený, bez požitia alkoholu, slušný - v prípade ak príde fyzická osoba pod vplyvom alkoholu prítomný pracovník zamedzí vstup do centra, príp. privolá políciu,
- spolupráca s centrom pri sanácií detí a s ďalšími inštitúciami pri práci s deťmi – fyzická osoba je motivovaná rôznymi metódami sociálnej práce.

Pri dobrovoľnom pobyte rodič dieťaťa, ktoré bude v centre potvrdenie o dezinfekčnosti dieťaťa.

Pri ambulantnej a terénnej forme dieťa a plnoletá fyzická osoba je povinná počas vykonávania opatrení podpísať dohodu o spolupráci, informovaný súhlas, nevstupovať do priestorov centra so zapnutou kamerou, diktafónom, má povinnosť spolupracovať na plnení spoločne stanovených cieľov, povinnosť zúčastňovať sa plánovaných stretnutí, spávať sa primerane situácii (nebyť agresívny, nadmieru konfliktný).

w) Taxatívny opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností podľa písmena v), vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, nesúhlasia,

Základné pravidlá pri výbere vhodného výchovného prostriedku:

- Musia byť primerané osobnosti a veku dieťaťa. S narastajúcim vekom dieťaťa strácajú svoju účinnosť prostriedky, ktoré sú spojené s nejakými telesnými pocitmi, či už príjemnými alebo nepríjemnými (napríklad sladkosť, hračka). Naopak, vzrastá význam tých prostriedkov, ktoré sú skôr povahy duševnej (ocenenie, pochvala, prejav uspokojenia ako odmena, výčitka, dohováranie, prejav nespokojnosti).
- Musia byť pre dieťa vždy zrozumiteľné. Dieťa musí pochopiť situáciu.
- Pri realizácii výchovného prostriedku je dôležitá dôslednosť (všetkých zamestnancov). Nedôslednosť spôsobuje u dieťaťa zmätok.
- Rôzne situácie si žiadajú rôzne opatrenia, je nutné vyvarovať sa vždy toho istého postupu pri výbere výchovného prostriedku.
- Pozitívny prístup vychovávateľa spočíva predovšetkým v nasledovnom:

- prijímať deti také, aké sú a nie také, aké by mali byť. Akceptovať ich chyby a nesústreďovať sa len na nich,
- dôverovať dieťaťu, neodrádzať ho od skúšania nových vecí,

- sústreďovať sa na dobré nápady,
- hodnotiť aj snahu a čiastkové zlepšenie,
- vytyčovať reálne a realizovateľné ciele,
- povzbudzovanie nespájať s moralizovaním.

V prípade vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou je rodič alebo plnoletá fyzická osoba pri nedodržaní povinností napomenutý, následne opätovne napomenutý dôsledne sformulovaným verbálnym prejavom s uvedením dôsledkov, ktoré sú: prerušenie stretnutia s vytýčením nového termínu, príp. stanovenie úloh s cieľom sebaanalýzy konfliktného správania. Odborný zamestnanec navrhne stretnutie za účelom supervízie s cieľom nájsť možné spôsoby ako lepšie zvládať podobné situácie, tak aby došlo k zmene postoja a správania. Ak pretrváva konfliktné a agresívne správanie zamestnanec centra podľa potreby privolá políciu. Ďalšia spolupráca s klientom pokračuje v závislosti od miery dodržiavania povinností.

Taxatívny opis výchovných prostriedkov, čas ich trvania a možnosť prehodnotenia výchovného prostriedku:

Nedodržanie povinností	**Výchovný prostriedok**	**Trvanie**	**Možnosť prehodnotenia**
Zanedbávanie školskej dochádzky, nepovolený skorší odchod zo školy	Ústne napomenutie Obmedzenie vychádzok Písomné upozornenie v prípade mladých dospelých Obmedzenie používania mobilu Skoršia večierka	Podľa povahy porušenia, od 2 dní - víkend do 7 dní – týždeň.	Nie
Dodržiavanie pravidiel v centre (nočný kľud, rešpektovanie súkromia)	Obmedzenie pozerania TV Obmedzenie vychádzok Obmedzenie hrania hier na PC	Podľa povahy porušenia, od 1 dňa do 7 dní.	Áno
Dodržiavanie času spoločne vopred dohodnutých vychádzok	Obmedzenie vychádzok Skrátenie času vychádzky Pridanie domácich prác	Podľa povahy porušenia, od 2 dní - víkend do 7 dní – týždeň.	Áno
Slušné správanie sa voči ostatným deťom a dospelým (šikanovanie, agresívne správanie sa, bitky, nadávky)	Obmedzenie vychádzok Obmedzenie pozerania TV Obmedzenie prístupu na internet	Podľa povahy porušenia, od 2 dní - víkend do 7 dní – týždeň.	Áno
Úteky, fajčenie vo vnútornom a vonkajšom priestore domu, požívanie alkohol. nápojov alebo omam. látok	Úplné obmedzenie samostatných vychádzok Nepoužívanie mobilu a internetu	Podľa povahy porušenia, dlhodobé, od 7 dní do 1 mesiaca.	Nie

Dodržiavanie povinností v dome (čistota spoločných priestorov, poriadok v izbe, atď.)	Obmedzenie pozerania TV Obmedzenie vychádzok Obmedzenie hrania hier na PC Pridanie domácich prác	Podľa povahy porušenia, od 2 dní - víkend do 7 dní – týždeň.	Áno
Ničenie majetku	Napomenutie Oprava ak sa dá Kúpa náhrady (dieťa to samo navrhne - ako nákup z vreckového, inak nie) Obmedzenie pozerania TV	Jednorázové Podľa povahy porušenia – od 1 dňa po 1 týždeň	Áno

Plnoletá fyzická osoba má pri porušení pravidiel (slušné správanie, užívanie omamných látok a alkoholu, pravidelná školská dochádzka, dodržiavanie pravidiel v centre) v centre udelené 3 písomné upozornenia a v prípade ich následného porušenia musí centrum opustiť.

x) Spôsob poskytovania vreckového podľa § 66 zákona,

Dieťaťu, ktoré bolo umiestnené do centra na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, výchovného opatrenia a neodkladného opatrenia sa poskytuje vreckové a vecné dary. Vreckové sa poskytuje aj mladému dospelému, ktorému sa poskytuje starostlivosť v centre ak sa pripravuje na povolanie. **Krátenie vreckového sa v centre nevyužíva ako výchovný prostriedok.**

Na účel usmerňovania sociálneho vývinu dieťaťa sa dieťaťu poskytuje vreckové mesačne vo výške podľa veku dieťaťa, najviac vo výške 50% sumy životného minima podľa osobitného predpisu. Podľa § 23 Vyhlášky č. 103/2018 Z.z. je výška vreckového, vecného daru a príspevkov nasledovná:

a/ 8% sumy životného minima, ak ide o dieťa vo veku od 6 do 10 rokov veku
b/ 12 % sumy životného minima, ak ide o dieťa od 10 do 15 rokov veku
c/ 30% sumy životného minima, ak ide o dieťa nad 15 rokov veku.

Vreckové vypláca dieťaťu sociálny pracovník, odborný vychovávateľ, resp. profesionálny rodič. Vreckové sa vypláca do 5.dňa v mesiaci a dieťa potvrdzuje prevzatie svojím podpisom /primerane veku a schopnostiam/. Poskytne vreckové v mesačnej výške zníženej o prepočítanú dennú výšku vreckového za každý deň, ktorý sa dieťa úmyselne zdržiavalo bez súhlasu mimo centra.

O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa, pričom mu musí byť poskytnutá potrebná pomoc zohľadňujúca jeho vek a rozumovú vyspelosť. **Pomoc pri využití vreckového poskytuje dieťaťu odborný vychovávateľ/profesionálny rodič** a využitie zaznamená do dokumentu popisnou formou.

Ak je to vhodné alebo účelné, alebo ak dieťa nemôže prevziať sumu vreckového (napr. hospitalizácia, pobyt mimo centra...) vreckové možno poskytnúť dieťaťu vo viacerých čiastkach v mesiaci, alebo so súhlasom dieťaťa ho možno uschovať na určitý čas, ale v nasledujúcom mesiaci sa mu musí vyplatiť. Pritom je nutné dieťaťu primerane vysvetliť dôvod rozdielneho vyplácania.

Dieťa nie je povinné využitie vreckového zdokladovať dokladmi o kúpe. Preukazovanie použitia vreckového sa vyžaduje len v ojedinelých prípadoch, ak je to vhodné a účelné z výchovných dôvodov, ktoré budú zaznamenané v spisovej dokumentácii dieťaťa. Z vreckového možno so súhlasom dieťaťa tvoriť úspory na vkladnú knižku, resp. detský osobný účet – zodpovedný sociálny pracovník. Súhlas dieťaťa s tvorením úspor musí byť získaný

spôsobom primeraným veku a rozumovej vyspelosti dieťaťa. Súhlas dieťaťa bude písomne potvrdený v spisovej dokumentácii dieťaťa. Ak dieťa zničí nejakú vec, ktorá sa v centre používa a dieťa samo a dobrovoľne vyjadrí názor, že to chce uhradiť z vreckového – je možné tak spraviť (bloček sa odloží do jeho pokladničky).

y) Opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi, deťmi a zamestnancami centra, plnoletými fyzickými osobami alebo medzi plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami centra a opis techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania.

V prípade výskytu rizikových situácií pre dieťa sa postupuje **na základe internej smernice centra,** kde sú uvedené presné postupy v prípade výskytu týchto rizikových situácií. Smernica sa tvorí priebežne, v prípade ak sa takáto situácia vyskytne, odborný tím na základe záverov z prípadovej štúdie navrhne odporúčaný postup (realizuje sa vždy na základe individuálneho prístupu k dieťaťu) a smernica sa podľa potreby aktualizuje. Za smernicu je zodpovedný riaditeľ.
Medzi rizikové situácie napríklad patria:

- **nedovolené opustenie centra** – ak dieťa opustí centrum bez súhlasu zamestnanca centra, alebo sa nevráti v určenom čase, prítomný zamestnanec je povinný bezodkladne oznámiť túto skutočnosť najbližšiemu útvaru Policajného zboru SR a vedúcemu skupiny. Vedúci skupiny oznámi túto skutočnosť riaditeľovi centra.
- **V prípade mimoriadnej udalosti** vychovávateľ/profesionálny rodič informuje vedúcu skupiny, ktorá následne informuje riaditeľku zariadenia. Následne vedúca skupiny postupuje nasledovne:

Vo veci hlásenia mimoriadnych udalostí je nutné postupovať v zmysle príkazu generálneho prokurátora SR /www.genpro.gov.sk → Legislatíva → Zbierka služobných predpisov → príslušný rok/. V zmysle uvedeného, vedúca skupiny bezodkladne informuje **príslušného prokurátora** na netrestnom úseku okresnej prokuratúry (mailom) a tiež zasiela informáciu na podateľňu Okresnej prokuratúry Košice – okolie (podatelna.opks@genpro.gov.sk) a Okresnému prokurátorovi Okresnej prokuratúry Košice - okolie, o skutočnosti, že došlo k mimoriadnej udalosti. Zároveň ihneď informuje riaditeľa a tiež zasiela elektronickou poštou záznam o mimoriadnej udalosti (príloha internej smernice) určeným **pracovníkom Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny.** Mimoriadnou udalosťou sa považuje aj útek dieťaťa – nahlásený Policajnému zboru SR, dlhší ako 24 hod..

- V prípade **záujmu médií o dieťa**, pre ktoré sú vykonávané opatrenia v centre, sú vedúce skupín povinné neposkytovať informácie, ale sú povinné ihneď oznámiť túto riaditeľovi.
- V prípade **mimoriadnej situácie** (požiar, dlhodobý výpadok elektrickej energie, živelná pohroma..) vychovávateľ/profesionálny rodič informuje vedúcu skupiny, ktorá následne informuje riaditeľku zariadenia. Ihneď sú prijaté opatrenia podľa situácie, najmä presun do rodinného domu, kde mimoriadna situácia nenastala... Vedúce skupín sú povinné v prípade mimoriadnych situácií vypracovať Krízový plán mimoriadnej situácie, v ktorom budú rozpracované postupy, napr. v súvislosti s pandémiou choroby, živelnou pohromou, požiarom, dlhodobým výpadkom elektrickej energie, plynu a pod.) so zadaním zodpovednosti konkrétnym zamestnancom a úloh za účelom riešenia mimoriadnej situácie.
- **úraz dieťaťa** – po zhodnotení zdravotného stavu dieťaťa vychovávateľom /profesionálnym náhradným rodičom, v prípade, že ide o vážny stav (zlomenina, pád na hlavu, oparenie, záchvaty, podozrenie na iné vážnejšie zranenia) prítomný zamestnanec privolá rýchlu zdravotnú pomoc, prípadne ďalšie záchranné zložky. Poskytne dieťaťu

prvú pomoc. O týchto skutočnostiach je následne informovaný vedúci skupiny. V prípade ľahších úrazov (odreniny spôsobené pádom, drobné rany atď.) sú tieto ošetrené prítomným zamestnancom, ktorý má k dispozícii lekárničku prvej pomoci. V prípade potreby je možné navštíviť pohotovostnú službu, alebo dieťa odviesť na ošetrenie k obvodnému lekárovi.

- **vážne nezhody medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra** - v prípade nezhôd, podľa závažnosti situácie, kedy zohráva rolu aj vek dieťaťa, je možné nezhody riešiť viacerými spôsobmi. V prípade že sa jedná o nezhody ako sú napr. hádky medzi deťmi, nerešpektovanie sa navzájom, krátkodobé výbuchy zlosti – tieto sa riešia na mieste v aktuálnom čase zamestnancom, ktorý je toho času na pracovisku. S dieťaťom bude po upokojení situácie vedený rozhovor s psychologičkou, sociálnym pracovníkom, kde sa poukáže na nevhodnosť daného správania, možné spoločného riešenia situácie. V prípade opakovania sa nevhodného správania sa dieťaťu uložia výchovné opatrenia na základe dohody s dieťaťom. V prípade vážnejších nezhôd medzi deťmi a zamestnancami centra (agresívny útok dieťaťa na iné deti alebo zamestnanca centra, krádež, ohrozovanie života detí a zamestnancov, sexuálne obťažovanie atď.) je privolaná prítomným zamestnancom hliadka Útvaru policajného zboru alebo iné záchranné zložky v prípade potreby. O týchto skutočnostiach je ihneď upovedomená vedúca skupiny.
- opis **techník deeskalácie** konfliktných situácií a agresívneho správania: podstatou krízovej intervencie je podpora dieťaťa, ktoré sa ocitlo v kríze a nedokáže vnímať život v celej svojej celistvosti, je úzko zamerané len na svoj problém a pociťuje veľký tlak, ktorý mu zabraňuje hľadať a nájsť riešenie. Krízová intervencia je forma akútneho riešenia vzniknutej situácie, podpora a stabilizovanie dieťaťa nielen psychologickou činnosťou, ale aj intervenciou zo strany vychovávateľa, profesionálneho náhradného rodiča, sociálneho pracovníka a ďalších, ktorí sú pre dieťa blízkou a dôvernou osobou. Krízová intervencia je zameraná na základnú stabilizáciu a sprostredkovanie pocitu bezpečia. Úlohou odborných pracovníkov je, aby každý zamestnanec v centre vedel poskytnúť dieťaťu adekvátnu pomoc v krízovej situácii.

Najčastejšie využívané deeskalačné techniky:

- aplikovanie odvedenia pozornosti
- aplikácia aktívneho počúvania
- aplikovanie taktických prístupov k dieťaťu v stoji, sede v ľahu
- spravodlivé riešenie konfliktov medzi deťmi navzájom
- taktické využitie priestoru: dvere, stolička, nábytok
- taktické a bezpečné postavenie personálu pri bežných úkonoch
- efektívna komunikácia s agresívnym dieťaťom
- efektívna komunikácia s dieťaťom v silnom rozrušení

Plán bezpečnosti detí v krízových situáciách sa zameriava na nasledovné krízové situácie:

A. Afektívny záchvat dieťaťa/plnoletej fyzickej osoby

B. Akútna psychická porucha dieťaťa /plnoletej fyzickej osoby

C. Fyzické napadnutie člena výchovnej skupiny alebo člena odborného tímu dieťaťom / plnoletou fyzickou osobou

A. Ako predchádzať afektívnym záchvatom?

- jednajte s dieťaťom pokojne, často ho uisťujte o tom, ako ho ľúbite,
- nikdy dieťa nezosmiešňujte ani neironizujte,

- staňte sa jeho spojencom v objavovaní sveta, pri vhodnej príležitosti mu doprajte pocit samostatnosti,
- využívajte možnosť hry vonku, keď je dieťa zaujaté nejakou činnosťou, na zlosť obyčajne nebýva veľa dôvodov,
- dôsledne si rozmyslite, čo dieťaťu zakážete, alebo čo od neho požadujete a pokúšajte sa mu vysvetľovať svoje dôvody,
- stanovte mu hranice, ktoré potom už nepresúvajte (napríklad: ešte postav túto vežu a potom pôjdeme obedovať),
- často pomôže usmernenie pozornosti inam,
- ak dieťa začína kričať, vyskúšajte na neho hovoriť pošepky, môže ho to zaujať, a tak sa vám podarí odvrátiť hroziacu katastrofu.

Ako sa správať pri afektívnom záchvate?

1. *Počas absencie afektívneho záchvatu:*
   - poskytnúť dieťaťu priestor a čas na priebežné uvoľňovanie psychofyzickej tenzie adaptívnym spôsobom, napr. nešpecifickou pohybovou aktivitou („vybehanie sa po dvore, na ihrisku...“), alebo systematickou športovou aktivitou,
   - nájsť oblasť činnosti dieťaťa, v ktorej dosahuje dobré výsledky, aby bolo možné ho motivovať úspechom (zážitok úspechu).
2. *Počas trvania afektívneho záchvatu:*
   - zabezpečiť aby dieťa nezranilo ostatné deti, zamestnanca, prípadne iné osoby a nepoškodilo, resp. nezničilo predmety v okolí, ale venovať mu iba nevyhnutnú pozornosť a v rámci možnosti pokračovať v začatej činnosti,
   - prihovárať sa k dieťaťu pokojným hlasom, nie je vhodné poukazovať na jeho neadaptívne správanie, vyčítať mu jeho správanie, apelovať na jeho racionalitu, alebo morálku,
   - ignorovať verbálne útoky dieťaťa, nereagovať na ne, nevenovať im pozornosť,
   - izolovať ostatné deti v čo najväčšej možnej miere,
   - inštruovať deti, ako sa majú správať (nevenovať dieťaťu pozornosť, neozývať sa k dieťaťu, pokračovať v začatej činnosti),
   - v stave vrcholného afektu môže byť prospešný malý šok (aby dieťa z afektu preplo a začalo vnímať).
3. *Po odznení afektívneho záchvatu:*
   - v rámci možností sa s dieťaťom porozprávať o tom, čo sa stalo, je možné sa ho opýtať na dôvod jeho konania, no netreba na tom trvať,
   - dieťa by malo napraviť, resp. odstrániť negatívne následky svojho správania (ospravedlniť sa, ak niekoho zranilo, upratať, ak urobilo neporiadok a pod.),
   - poskytnúť dieťaťu alternatívu, ako v budúcnosti môže riešiť situácie a vplyvy okolia, ktoré u neho spôsobujú zvyšovanie psychofyzickej tenzie, alebo priamo iniciujú afektívny záchvat (napr. rolová hra s deťmi),
   - upovedomiť odborný tím.

B. Ako sa akútna psychická porucha prejavuje?

Konkrétne prejavy akútnej psychickej poruchy môžu byť zhodné s prejavmi afektívneho záchvatu ako sú silný psychomotorický nepokoj, plač, hádzanie sa o zem, ale navyše musia byť prítomné nasledovné prejavy:

- dieťa vulgárne nadáva deťom, zamestnancom, či iným osobám,

- dieťa fyzický útočí na deti, zamestnancov, či iné osoby (kope do nich, bije ich, škriabe, pľuje, hádže do nich predmety, strká do nich, udiera ich predmetmi a pod.),
- dieťa rozbíja predmety vo svojom okolí alebo nimi agresívne manipuluje, čo má za následok ich poškodenie, či zničenie,
- dieťa ubližuje sebe (bije sa, škriabe sa, búcha hlavou o stenu, udiera sa predmetmi, zraňuje sa ostrým predmetom a pod.).

Ako sa pri akútnej psychickej poruche správať?
Hlavnými cieľmi pri jednaní s agresívnym dieťaťom alebo mladým dospelým je:

- zabezpečiť bezpečnosť agresívneho dieťaťa,
- zabezpečiť vlastnú bezpečnosť,
- zabezpečiť bezpečnosť detí vyskytujúcich sa v blízkosti dieťaťa, ktoré sa prejavuje agresívne.

Plán riešenia krízovej situácie:

- zachovať pokoj,
- deti, ktoré sa nachádzajú v blízkosti agresívneho dieťaťa, presunúť do bezpečnej vzdialenosti bez straty dohľadu nad nimi,
- v prípade, že agresívne dieťa napadlo fyzicky iné dieťa, odtiahnuť (pokiaľ je to možné) agresora od obete,
- minimalizovať priamy očný kontakt s agresívnym dieťaťom,
- sledovať verbálne i neverbálne prejavy agresívneho dieťaťa,
- nenarušovať osobný priestor agresívneho dieťaťa,
- dovoliť agresívnemu dieťaťu uvoľniť napätie (hovoriť, kričať, nadávať),
- identifikovať príčinu úzkosti a stratu sebakontroly agresívneho dieťaťa,
- navrhnúť agresívnemu dieťaťu alternatívne riešenie jeho situácie,
- zvýšene sledovať agresívne dieťa, kým sa úplne neupokojí,
- informovať vedúceho skupiny o vzniknutej situácii, riadiť sa jeho pokynmi,
- v prípade zlyhania všetkých krokov zavolať rýchlu zdravotnú pomoc na linke **112** (prípadne **155)** a políciu na tel. čísle **112** (prípadne **158**),
- spísať záznam o vzniknutej situácii a informovať aj odborný tím CDR.

Ak je dieťa na základe akútnej psychickej poruchy hospitalizované, je potrebné s ním počas jeho hospitalizácie udržiavať kontakt a to telefonicky a ak je to možné, aj osobne. Účel kontaktu hospitalizovaného dieťaťa je nasledovný:

- udržiavanie súrodeneckého vzťahu, ak má dieťa v zariadení súrodencov,
- udržiavanie blízkeho vzťahu s ostatnými deťmi, s ktorými žije v samostatnej skupine,
- udržiavanie blízkeho vzťahu s dospelou osobou (ak takýto vzťah k niekomu má),
- vytvorenie alebo prehĺbenie blízkeho vzťahu k dospelej osobe (ak takýto vzťah nemá).

C. Fyzické napadnutie dieťaťom
Akékoľvek fyzické napadnutie zamestnanca, dieťaťa, je potrebné podrobne písomne zaznamenať v správe, vrátane mien svedkov, ktorí boli pri incidente prítomní. Písomný záznam obsahuje nasledovné informácie:

- čo fyzickému napadnutiu predchádzalo,
- konkrétny popis fyzického napadnutia,
- reakciu službukonajúceho zamestnanca,

- reakciu ostatných prítomných, či už detí alebo inej dospelej osoby,
- reakciu fyzicky útočiaceho dieťaťa po odznení incidentu.

V prípade pretrvávajúceho neadaptívneho správania maloletého dieťaťa, ktoré má charakter úmyselného ohrozovania zdravia ostatných detí alebo zamestnancov samostatnej skupiny, je potrebné postupovať podľa usmernenia koordinátora starostlivosti o deti a odborného tímu zariadenia.

Účinnosť od 17.11.2026

Ing. Zuzana Jusková MBA
riaditeľka CDR